

80 SAI LẦM CỦA NHÀ ĐẦU TƯ NHỎ LẺ !!!

Phần 1 :

Tôi là một cán bộ hưu trí, dành dụm cả đời được 100 triệu, cũng định gửi tiết kiệm để dưỡng già. Nhưng theo trào lưu chung, tôi đã mang số tiền trên đầu tư vào một số loại cổ phiếu, thời điểm tôi mua vào là gần đỉnh VNI 1.170. Đến hôm nay, số tiền trên còn lại theo giá thị trường là hơn 75 triệu. Dường như thị trường đã đúng, còn tôi đã sai.
Bằng cách tìm đọc và nghiền ngẫm các cuốn sách về chứng khoán, tôi thấy mình đã phạm rất nhiều sai lầm mà hình như đã là nhà đầu tư mới thì hầu như không thể tránh khỏi. Viết ra những sai lầm của mình cũng là một cách chia sẻ và rút kinh nghiệm. Theo bảng liệt kê, tôi đã phạm phải khoảng 80 loại sai lầm. Tôi sẽ viết ra dần những sai lầm của mình.
Không có phương pháp đầu tư (đầu cơ) rõ ràng
Cũng giống như nhiều người, tôi suy nghĩ rất đơn giản: cứ cố gắng mua được giá thấp thì sẽ bán được giá cao. Nhưng thế nào gọi là thấp thì tôi không hình dung ra được, tôi luôn có cảm giác mua các cổ phiếu giá 40 – 50 nghìn sẽ an toàn hơn các cổ phiếu giá 400 – 500 nghìn. Nhưng đến giờ thì các cổ phiếu mà tôi coi là giá rất cao lại có vẻ giảm ít hơn các cổ phiếu tôi coi là giá thấp. Tôi nghĩ rằng mình đã rất khôn ngoan khi mua hàng nghìn cổ phiếu giá thấp thay cho hàng chục hay hàng trăm cổ phiếu giá cao, khi mua các cổ phiếu giá thấp tôi có cảm giác đang mua được nhiều hơn với cùng một số tiền. Nhưng hóa ra không phải vậy: không nên suy nghĩ theo số lượng cổ phiếu mua được, mà nên suy nghĩ theo giá trị số tiền đầu tư. Nên mua mặt hàng tốt nhất có thể chứ không phải mặt hàng rẻ nhất.
Khi đã lỗ tới 25% số vốn ban đầu thì tôi không biết phải tiếp tục như thế nào nữa, ngoài việc ôm chặt số cổ phiếu giảm giá qua từng ngày và tự an ủi bằng câu nói của Warren Buffet: "Nếu bạn không đủ can đảm nhìn cổ phiếu của mình mất đi 40% giá trị thì bạn đừng nên đầu tư".
Nhưng khi đọc lại chăm chú từng dòng chữ cuốn tiểu sử của Warren Buffet thì tôi té ngửa vì lâu nay đã có bao người hiểu sai câu nói của ông. Rà soát lại hầu hết các thương vụ đầu tư mà Warren Buffet đã thực hiện thì chưa có thương vụ đầu tư nào của Warren Buffet phải trải qua giai đoạn thua lỗ trên 10%. Vậy thì con số 40% thua lỗ mà Warren Buffet nói tới là khả năng chịu đựng của ông chứ không phải thực tế đã xảy ra. Còn tôi và bao nhiêu người khác thì lỗ lã đã xảy

ra thật.
Vậy mà tôi cũng như bao người cứ chắc mẩm: “Đến Warren Buffet còn thua lỗ tới 40% thì mình lỗ lã như vậy cũng là thường tình”
Một câu hỏi lóe lên trong tôi: Tại sao Warren Buffet làm được vậy mà mình không làm được? Tại sao những khoản đầu tư mà Warren Buffet đã thực hiện đều sinh lời lớn và ít phải trải qua những giai đoạn lỗ lã nặng? Bởi vì ông mua vào chọn lọc, thận trọng, kiên nhẫn, còn tôi thì mua ào ào. Tôi tưởng tượng Warren Buffet sẽ làm gì nếu ông bắt đầu với 100 triệu giống như tôi?
Ông sẽ đặt ra tiêu chuẩn mua vào:
P/E < 20
G>20% trong 5 năm qua và 5 năm tới
P/E/G < 1
P/B < bình quân chung
ROE, ROA > 20%
Và ông kiên nhẫn tìm kiếm, nếu chưa tìm được thì ông sẽ kiên quyết chờ đợi những cổ phiếu đang có giá khá cao giảm dần về tiêu chuẩn ông mong đợi. Nếu tôi lựa chọn phương pháp của Warren Buffet để làm lại, tôi cũng kiên nhẫn chờ đợi. Nhưng ngoài Warren Buffet vẫn có những nhà đầu tư (đầu cơ) vĩ đại khác? Tôi tiếp tục tìm kiếm các phương pháp đã được kiểm nghiệm qua thời gian, sắp xếp theo thứ tự từ mới đến cũ:
William J.O”neil và phương pháp CAN SLIM
C = Current Quarterly Earning per Share (lợi tức trên cổ phần quý hiện tại) phải càng cao càng tốt và nếu vốn đầu tư không nhiều thì nên chọn cổ phiếu có lợi tức trên cổ phần quý hiện tại cao nhất – nhì – ba thị trường. Cổ phiếu được chọn phải cho thấy sự tăng trưởng với tỷ lệ lớn của lợi tức quý hiện tại khi so với cùng kỳ năm trước. Nếu cổ phiếu có mức lợi nhuận hàng quý tăng đột biến thì phải cho ngay vào tầm ngắm. Nhưng lợi nhuận tăng đột biến này phải loại bỏ lợi tức một lần bất thường. Sở dĩ W.J.O đưa tiêu chuẩn này lên hàng đầu vì lợi nhuận hàng quý tăng đột biến luôn cho thấy công ty đã và đang có sự phát triển đột phá một cách thần kỳ. Nếu cẩn thận hơn nữa thì chọn cổ phiếu có lợi nhuận tăng đột biến trong hai quý gần nhất.
A = Annual Earnings Increases (tỷ lệ tăng trưởng lợi tức hàng năm) tìm sự gia tăng đột biến. Lý do W.J.O đưa tiêu chuẩn này vào sự tìm kiếm cổ phiếu để đầu tư bởi vì có thể các công ty hoàn toàn có khả năng đưa ra một báo cáo quý có lợi cho công ty vào thời điểm thích hợp, việc xem xét tỷ lệ tăng trưởng hàng năm sẽ đảm bảo lựa chọn được cổ phiếu có chất lượng. Cách tìm kiếm và đánh giá A tương tự như C.
N = New Products, New Management, New Highs (sản phẩm mới, lãnh đạo mới, đỉnh giá mới) công ty mà tôi đang tìm kiếm theo phương pháp của W.J.O phải vừa phát triển thành công những sản phẩm mới, hoặc những dịch vụ mới, hoặc chí ít cũng phải là những dự án mới. Nếu bộ máy quản lý của công ty được thay mới, trong bộ máy lãnh đạo mới đó lại có người của công chúng thì quá tuyệt. Sau tất cả những sự thay đổi trên thì W.J.O khuyên tôi nên chờ đợi, lúc nào giá cổ phiếu của công ty vừa đột phá ra khỏi khu vực giá ổn định thì mua ngay vào. Mới nghe thì có vẻ nghịch lý, tại sao không mua ngay mà phải chờ? Bạn hãy thử tưởng tượng: giả sử những điều kiện thuận lợi trên của công ty xảy ra trong tình hình thị trường nguội lạnh chứ không phải sốt giật như vừa qua? Lúc đó chúng ta cần phải chờ đợi sự công nhận thật sự của công chúng, nếu không ta sẽ bị chôn vốn. Tất nhiên đó là W.J.O quá cẩn thận, còn chúng ta có thể tùy tình hình cụ thể mà mua ngay vào khi thích hợp.
S = Supply and Demand (cung và cầu) W.J.O khuyên nên lựa chọn cổ phiếu tốt cộng với nhu cầu lớn, đầu tiên tôi cũng không hiểu lắm W.J.O khuyên như vậy có nghĩa gì (già rồi nên suy nghĩ hơi chậm), nhưng qua trao đổi với các bạn trẻ thì chữ S ở đây là để chỉ các bluechips.
L = Leader (dẫn đầu) W.J.O khuyên nên chọn các cổ phiếu đứng đầu một ngành, trong bất kỳ tình huống nào thì cổ phiếu của công ty đầu ngành luôn có những lợi thế trội hơn hẳn những công ty cùng ngành, trong một số trường hợp đặc biệt thì công ty đầu ngành thậm chí có một tầm cao hơn rất nhiều so với công ty thứ hai trong ngành.

I = Institutional Sponsorship (sự bảo trợ của các tổ chức) điều này thì quá đúng rồi, mua cổ phiếu của công ty mà có nhiều cổ đông là các ông lớn thì thực sự được đảm bảo bằng vàng khối.
M = Market Direction (xu hướng thị trường) W.J.O muốn nhắc đến sự quan trọng của xu hướng thị trường tới từng cổ phiếu, xu hướng thị trường có tác động tới tất cả các cổ phiếu mà không hề có ngoại lệ. Dù một cổ phiếu có đủ cả C A N S L I nhưng M đi xuống thì cổ phiếu đó cũng không nằm ngoài quy luật. Đây là quan điểm rất khác biệt với Buffet. W.J.O cho rằng dù một cổ phiếu có tốt đến mấy thì nhà đầu tư vẫn nên có thời điểm để vào – ra khỏi nó một cách hợp lý. Tôi chỉ là một người hưu trí bình thường, nhưng nếu đầu tư theo phương pháp của W.J.O thì tôi sẽ tuân thủ điều này.
Sau khi nghiền ngẫm kỹ phương pháp của W.J.O, tôi thấy đây là kim chỉ nam và phải tuân thủ triệt để nếu thị trường tôi tham gia là một thị trường rộng lớn cỡ như thị trường Mỹ, nơi có tới hàng trăm ngàn công ty phát hành cổ phiếu ra công chúng. Khi đó phương pháp CAN SLIM thực sự như một cỗ máy đãi vàng, tìm ra những hạt vàng trong cát. Nhưng nếu áp dụng vào Việt Nam thì tôi sẽ giảm bớt mức độ yêu cầu để không bỏ lỡ những cơ hội tốt.
Tôi cũng đã đọc thêm một số phương pháp khác áp dụng cho trung và dài hạn nhưng về cơ bản cũng khá giống phương pháp của Warren Buffet và W.J.O và không xuất sắc hơn. Nên tôi quyết định nếu đầu tư cho trung và dài hạn tôi sẽ làm theo Warren Buffet và W.J.O.
Nếu tôi trẻ hơn 30 tuổi, có thể tôi sẽ mạo hiểm hơn trong đầu tư cũng như đầu cơ? Và để không lạc hậu với thời cuộc tôi cũng tìm đọc thêm một số phương pháp đầu cơ trong ngắn hạn. Phương pháp đầu cơ trong ngắn hạn và trung hạn của Nicolas Darvas, Gernald M.Loeb, Bernard Baruch (còn nhiều huyền thoại khác nhưng tôi chỉ tập trung nghiền ngẫm phương pháp của những huyền thoại trong vòng 30 – 40 năm trở lại đây, trường hợp nhà đầu cơ của mọi thời đại G. Soros tôi xếp thành một mục nghiên cứu riêng). Đặc điểm chung của những nhà đầu cơ lớn:
Nguyên tắc hàng đầu: biết cắt giảm thua lỗ
Ngừng giao dịch khi không xác định được xu hướng của thị trường
Chỉ mua cổ phiếu khi nó đạt một mức giá cao mới
Mua trung bình tăng (chứ không phải trung bình giảm)
Giữ lại cổ phiếu tăng giá, bán đi cổ phiếu giảm giá
Khi đọc lướt qua, thực sự tôi không hiểu gì cả, tất cả những điều họ làm đều trái với suy nghĩ thông thường của tôi. Nhưng càng ngẫm ngợi, càng đào sâu và so sánh với kinh nghiệm thương đau của mình, tôi thấy những điều họ làm mới thực sự là chân lý. Đến lúc đó tôi mới thấm thía câu nói: muốn thành công trên thị trường chứng khoán, hãy làm ngược với đám đông (ngược ở đây là ngược về phương pháp chứ không phải hành động cụ thể). Vì tôi chỉ là một người hưu trí, không thể một lúc áp dụng hiệu quả và sáng tạo được ngay những nguyên tắc trên, nên tôi sẽ vừa học, vừa làm, vừa tìm hiểu dần để khắc phục khoản thua lỗ 25% trong thời gian qua.
2. Hoang mang, dao động tìm mọi cách gỡ gạc ngay thay vì bình tĩnh xem xét mọi khía cạnh của việc thua lỗ
Giờ đây tôi đã bị lỗ 25% rồi, thực sự tôi bối rối kinh khủng, không biết làm gì cả ngoài một ý nghĩ nung nấu trong đầu: "Làm thế nào để gỡ lại ngay khoản thua lỗ". Ngày nào tôi cũng có mặt trên sàn giao dịch của công ty chứng khoán để dò la tin tức, lang thang trên internet để tìm sự đồng cảm, vồ lấy mọi thông tin có tính an ủi: thị trường sẽ đảo chiều lên ngay trong ngắn hạn. Quá trình dò hỏi tôi nhận được nhiều lời khuyên lắm, tập trung vào một số hướng chính như sau:
Giữ chặt cổ phiếu, kiên quyết không bán để chờ giá tăng trở lại
Bán ngay để giảm lỗ
Mua thêm vào để giá bình quân giảm xuống
Tìm cách nhảy sóng, hay nhảy sạp gì đó mà các bạn trẻ hay nhắc tới
Khi chưa học được thói quen bình tĩnh xem xét mọi khía cạnh của việc thua lỗ thì có lẽ tôi đã làm ngay theo một trong những hướng trên. Nhưng khi đã học được thói quen bình tĩnh, tôi bắt đầu xem xét kỹ từng hướng một.

3. Giữ chặt cổ phiếu, kiên quyết không bán để chờ giá tăng trở lại
Những người khuyên tôi như trên thường dựa vào một số lập luận chính:

Giá giảm rồi giá sẽ tăng trở lại, trong quá khứ đã xảy ra như vậy và những người kiên quyết giữ đều lãi lớn
Warren Buffet đã nói giảm tới 40% chưa vấn đề gì
Nền kinh tế tăng trưởng cực tốt
Nếu tôi nghe theo lời khuyên trên thì tôi phải làm gì? Tôi được gì? Tôi sẽ gặp rủi ro gì? Tôi phải làm gì? Dễ lắm, tôi không cần phải làm gì cả, chỉ việc để số cổ phiếu nằm im. Chỉ yêu cầu một điều duy nhất: trong suốt thời gian tới tôi không được phép nghĩ tới nó, không được nghe đài, đọc báo, xem tivi, lướt net, không được bàn tán về nó. Tóm lại coi nó không hề tồn tại.
Tôi được gì?
Tôi sẽ được một số cổ phiếu quy ra tiền vẫn y nguyên nếu tình hình vẫn như hiện nay
Tôi sẽ được… hòa vốn nếu thời gian tới có nhiều người bước vào thị trường mà cũng ngây thơ như tôi
Tôi sẽ được lãi lớn nếu thời gian tới lại có rất, rất nhiều người bước vào thị trường mà ngây thơ… còn hơn tôi
Tôi sẽ gặp rủi ro gì?
4. Tiếp tục giữ chặt cổ phiếu của các công ty đang làm ăn thua lỗ
Trong số cổ phiếu tôi đang nắm giữ, có cổ phiếu của công ty đang làm ăn thua lỗ. Lẽ thông thường thì tôi đã phải bán ngay khi chúng bắt đầu giảm giá và làm tôi thua lỗ, nhưng vì tôi là một ông già lẩm cẩm, bị tình cảm chi phối và nhận thức chậm nên tôi cứ chờ đợi và hy vọng. Bây giờ thì tôi đã hiểu một điều rất đơn giản: tất cả mọi cổ phiếu đều ẩn chứa tính đầu cơ cao và bao hàm các rủi ro và rủi ro cao nhất luôn thuộc về các công ty làm ăn thua lỗ.
5. Tiếp tục giữ chặt cổ phiếu của các công ty mà khả năng rất thấp trong việc phục hồi lại và vượt qua giá vốn đã mua vào
Tức là khi bạn mua vào tại đỉnh cơn sốt này, giá cổ phiếu giảm, bạn lỗ và chờ đợi, mãi rồi cũng xảy ra cơn sốt tiếp theo nhưng giá vẫn không thể vượt qua được giá vốn bạn mua vào. Trường hợp này ít rủi ro hơn khi nắm giữ các cổ phiếu của công ty đang làm ăn thua lỗ. Nhưng mệt mỏi và vô vọng thì hơn rất nhiều. Trên thế giới thì có vô vàn dẫn chứng, còn tại thị trường non trẻ của chúng ta thì có không dưới 10 trường hợp như vậy đâu (tôi không muốn nói rõ tên các cổ phiếu đó, các bạn hãy tự tìm hiểu nhé) và thật bất hạnh cho nhà đầu tư nào nếu cứ giữ mãi cổ phiếu đó với niềm tin nó sẽ phục hồi.
6. Tiếp tục giữ chặt cổ phiếu của công ty bị rơi vào tầm ngắm của bầy thú điện tử
Thu gom, dìm giá, ép giá, kich giá – từ trước tới giờ tôi cứ nghĩ chúng tệ đến thế là cùng, nhưng hóa ra tất cả còn phải chào thua khi những con kền kền chuyên ăn xác chết xuất hiện. Ở một thị trường mới nổi thì những cổ phiếu ban đầu bao giờ cũng là những cổ phiếu thực sự tốt, khả năng phá sản hầu như không có, chỉ có mạnh yếu, thịnh suy,mỗi lúc mỗi khác. Nhưng qua quá trình phát triển của thị trường khả năng phá sản sẽ xuất hiện (2 – 3 năm tới Việt Nam vẫn chưa xuất hiện khả năng đó).
Nhưng trong tiến trình hội nhập, với lộ trình mở room thì việc nhà đầu tư nước ngoài nắm quyền kiểm soát công ty là chuyện hết sức bình thường. Nếu họ là những nhà đầu tư chân chính,với khả năng quản lý tốt, doanh nghiệp từ chỗ yếu kém sẽ có thể hồi phục. Nhưng nếu là những con kền kền thì thật tai họa.
Hãy thử tưởng tượng khi tôi mua vào một cổ phiếu với giá cao, nhưng sau đó doanh nghiệp làm ăn kém, giá cổ phiếu giảm dần, khi giá giảm tới mức thuận lợi, những con kền kền sẽ nhảy vào thâu tóm và xẻ thịt doanh nghiệp ra để bán. Vậy là khoản thua lỗ của tôi sẽ một đi không trở lại. Đó là thì tương lai, nhưng nếu vẫn giữ nếp suy nghĩ cũ, không sớm thì muộn tôi có thể sẽ rơi vào tình huống này. Vậy nếu cổ phiếu tôi đang nắm giữ rơi vào một trong ba trường hợp trên, tôi sẽ bán ngay lập tức mà không nắm giữ chặt nữa.
Thế là tôi đã có hướng giải quyết cho 30 – 40% các khoản đầu tư của mình. Số cổ phiếu còn lại là

những cổ phiếu tốt, nhưng giá vẫn cứ giảm, nếu xử trí không khéo léo tôi sẽ phạm sai lầm. Đó là những sai lầm gì?

7. Không xác định nổi xu hướng thị trường hiện tại

Sau khi thanh lý 40% số cổ phiếu thực sự không tốt, hiện nay tôi có 40% tiền mặt và 60% cổ phiếu được coi là tốt. Tôi không biết phải làm tiếp gì cả vì không xác định nổi xu hướng thị trường hiện tại.

Hình như không xác định được xu hướng thị trường hiện tại là một sai lầm khá phổ biến (tôi tự an ủi bản thân như vậy), lúc thị trường đi lên tôi nghĩ nó lên mãi, lúc nó bắt đầu xuống tôi lại hoảng hốt cho là nó xuống mãi, tới lúc mới đi ngang nhè nhẹ tôi lại mơ đến lúc nó giật đùng đùng. Tóm lại là tôi không hiểu ra làm sao cả. Vậy có cách nào xác định được tương đối xu hướng thị trường?

Sau khi lân la tìm hiểu thế nào xu hướng thị trường, tôi nghe loáng thoáng muốn biết được xu hướng là phải có chen (ah thì ra là thế, chen lấn ý mà, chen lấn nhiều trên sàn thì thị trường sẽ tăng, chen lấn ít, thậm chí chả ai thèm chen lấn với mình tất thị trường giảm) sau tôi mới biết là nhầm, không phải chen (lấn) mà là trend. Nhưng dù sao cái vụ chen lấn kia cũng khá chính xác đấy.

Làm thế nào để xác định trend?

Chợt nhớ ra đứa cháu trai đang làm việc tại một tổ chức tài chính, tôi bèn lặn lội đèn sách đến nhờ vả. Mặc dù được cháu tận tình chỉ bảo nhưng sau 3 ngày đánh vật với nào là MACD, BB, Momenturn, RSI, MFI, Aroon, CCI,… Tóm lại tôi vẫn chưa hiểu gì cả.

Cháu trai của tôi rất thông cảm nhưng chỉ biết an ủi: “TA là một môn học khó bác ạ và cần có năng khiếu nữa, bác biết chút chút về làm vườn thì trồng cây chắc là nó vẫn sống tươi tốt, chứ bác biết chút chút về TA mà đầu tư cổ phiếu theo kiểu ngày nào, tuần nào cũng mua mua bán bán là mất tiền oan đó”.

Chợt nhớ ra điều gì đó, cháu trai hỏi tôi:

“Vậy bác đầu tư cổ phiếu ngẫu hứng hay có phương pháp?”

Tôi trả lời:

“Trước thì lung tung nhưng giờ thì bác đang lựa chọn hai ông Buffet và W.J.O làm thày dạy”.

“Vậy thì tốt rồi, bác nên nghiên cứu kỹ phương pháp đầu tư và tuân thủ, còn việc tham khảo bằng TA chủ yếu để cân nhắc vào – ra thị trường cho hợp lý. Một trend hình thành và phát triển đều cần có thời gian, đủ để bác suy tính chứ không trồi sụt chóng mặt như giá cả khớp lệnh đợt một đợt ba đâu, nếu bác chấp nhận được việc không tranh mua đáy, không tranh bán đỉnh thì có thể kết hợp phương pháp đầu tư mà bác chọn và tín hiệu phát ra từ MACD là tạm ổn. Sau đó dần dần bác sẽ có kinh nghiệm hơn. Thế này bác nhé có đường MACD (26,12) thường được biểu hiện bằng màu xanh và đường EXP (9) thường được biểu hiện bằng màu hồng. Mỗi đường đều có số liệu cụ thể, hiệu số của hai số liệu đó gọi là Divergence. Nói chung tín hiệu phát ra từ MACD không quá nhạy với thực tế thị trường nhưng nó cho bác một cái nhìn ổn định trong trung hạn”.

Sau khi ngắm nghía kỹ MACD tôi thấy mình đúng là khờ thật. MACD cho thấy thị trường bắt đầu đi xuống từ sau tết mà đúng lúc đó tôi lại mua vào. Cháu tôi còn dặn kỹ, vì MACD không quá nhạy với thực tế thị trường nên cần lưu ý.

“Nếu thị trường đang trong thời kỳ tăng trưởng thì cần xét kỹ đang là giai đoạn đầu hay là giai đoạn cuối. Nếu thị trường giảm xuống thì nó vận động thế nào? Nó yếu ớt và vận động kém? hay chỉ đơn thuần là vừa trải qua một đợt điều chỉnh bình thường (nếu giảm <10% là điều chỉnh bình thường, >10% cần phải nghiên cứu kỹ hơn). Thị trường đang vận hành cùng với sự phát triển của nền kinh tế hay nó đang vận động một cách quá mạnh mẽ, hoặc quá yếu ớt với nền kinh tế?”

Cháu tôi dặn thêm:

“Trong tình hiện nay bác nên thận trọng khi chưa biết thị trường đi tiếp ra sao, nếu không bác sẽ rơi tiếp vào sai lầm (khi bác đã chuyển một phần cổ phiếu thành tiền và đã lỗ thì hay mắc phải lỗi này)”

8. Bảo toàn vốn hay mua mua bán bán gỡ lại

Sau khi đã bán bớt các cổ phiếu đang ngày càng giảm giá tôi thu về được một số tiền mặt, việc làm này hầu như có tính bản năng sinh tồn thôi, nhưng bây giờ ngồi nghĩ lại những kiến thức đã đọc được và đối chiếu với thực tế thị trường, tôi thấy mình đang thực hiện một cách vô thức những việc mà nhiều nhà đầu cơ lớn đã làm: cắt giảm thua lỗ.
Nếu tôi giữ nguyên số tiền mặt này trong túi, thì một lần nữa tôi lại vô thức thực hiện đúng những việc mà các nhà đầu cơ lớn sẽ làm: ngừng giao dịch khi xu hướng chưa rõ ràng (chưa rõ thị trường sẽ lên hay xuống trong tương lai gần)
Nhưng tôi còn trăn trở lắm với những cổ phiếu còn lại: bán tiếp thu tiền về (cũng là một dạng cắt giảm lỗ nếu giá tiếp tục giảm)? Để nguyên số cổ phiếu đó (coi như ngừng giao dịch)? Hay mua mua bán bán, theo cách nhiều người nói là nhảy sóng? hay lấy chính số tiền vừa có mua từ từ vào các loại cổ phiếu tôi đang nắm giữ? Tôi sẽ thử suy nghĩ xem trong mỗi cách đó tôi sẽ phạm phải những sai lầm nào làm cho đồng vốn của tôi ngày một teo lại?

Phần 2- Thời điểm mua bán

Đây là bài viết kinh điển của tác giả LHH từ những năm 2007 nhưng đến nay vẫn là bài học lớn cho giới đầu tư chứng khoán.

1. Bán tiếp thu tiền về và nỗi niềm đau đáu mong muốn quay lại thị trường sớm

Sau khi bán nốt chỗ cổ phiếu còn lại, tôi thu được tiền mặt. Thị trường mỗi ngày giảm thêm chút ít, vì tôi đã bán hết rồi nên thấy mình không bị lỗ thêm nữa (tâm lý vừa mừng) nhưng một sự thật đáng buồn là số tiền chỉ còn lại 75 triệu (tâm lý vừa buồn)

Đầu óc tôi lúc nào cũng quẩn quanh với suy nghĩ: Sao tự nhiên mình dại vậy? Đang yên đang lành lại để mất 25% tài sản. Lúc này tôi lại càng bám sát nghe ngóng tình hình thị trường chứng khoán hơn nữa, vì tôi thấy muốn lấy lại 25% tài sản đã mất – chỉ có cách duy nhất là tiếp tục chơi chứng khoán.

Tâm trạng của tôi lúc này rất kỳ lạ: thị trường hôm nào mà xuống là tôi hỉ hả nhưng lên một chút thôi là tôi nóng hết cả ruột, chỉ sợ đây là đáy rồi, mua vào không kịp sẽ bị người khác tranh mất.

Tôi gọi điện cho cháu trai khẩn khoản:

"Cháu ơi, mua vào được chưa? Bác sốt ruột quá"

Cháu tôi hỏi lại:

"Thế có cổ phiếu nào giảm giá về gần sát tiêu chuẩn Warren Buffet chưa ạ?".

"Chưa có" – Tôi trả lời"Thế có cổ phiếu nào mua vào được theo phương pháp CAN SLIM?"

"Cũng chưa"

"Thế các nhà đầu cơ lớn có mua khi giá vẫn đang giảm không?"

"Không, họ chỉ bắt đầu mua vào khi thị trường tăng thật sự"

Cháu tôi hỏi tiếp:

"Vậy sao bác mua vào làm gì?"

"Tại bác nóng ruột, tại bác thấy thị trường có lúc xanh được 1 – 2 hôm tăng hẳn mấy chục điểm"

(Tất nhiên là tôi không nói tới nguyên nhân chính: bác muốn mua lại ngay để gỡ gạc 25% bị lỗ)

Cháu tôi giải thích:

"Bác biết vì sao thị trường thỉnh thoảng xanh được 1 – 2 phiên không? Bác biết vì sao thị trường mặc dù đang đi xuống nhưng thỉnh thoảng vẫn hồi lại không? Lúc đầu hồi mạnh được 2 – 3 phiên lên năm bẩy chục điểm. Sau này hồi nhẹ lên một hai chục điểm, sau nữa hồi được 5 – 7 điểm rồi lại đi xuống?"

Trạng thái thị trường hiện nay (đi xuống nhưng vẫn có những đợt hồi phục nhẹ – đi xuống tiếp – hồi phục nhẹ nữa – đi xuống …) gọi là trạng thái những nỗ lực hồi phục bất thành trong một xu thế thị trường đi xuống. Những tổ chức lớn hầu như án binh bất động, những tay chơi lớn rút khỏi thị trường (giá trị giao dịch giảm mạnh), chỉ còn những người như bác vẫn đang mong mỏi sớm quay lại thị trường, chỉ cần thị trường chững lại không xuống nữa là nhiều người nhao vào. Thị trường lên một chút nhưng hết lực đẩy (sức cầu yếu quá) lại đi xuống, thêm một số người tiếp tục stop loss. Thị trường giảm tiếp, chững lại là một số người không kiềm chế được lại nhao vào (nhưng đã ít hơn đợt trước) cứ thế… tiếp diễn

Nói thật lòng tôi thấy cháu tôi nói rất đúng, nhưng muốn tiền nằm im ở trong túi chờ thị trường hồi phục hẳn cũng khó khăn không kém việc giữ cổ phiếu mà ngày nào cũng thấy lỗ. Tôi phải cố quên hẳn chuyện tôi đã lỗ 25%.

Nếu bạn lúc nào cũng nghĩ đến khoản tiền đã lỗ và mong ngóng quay lại thị trường thì e rằng sớm hay muộn bạn cũng rơi vào một đợt nỗ lực hồi phục bất thành

2. Giữ nguyên tiền thu được từ việc stop loss và giữ nguyên cổ phiếu có thể phạm sai lầm gì?

Nếu tôi vẫn giữ nguyên trong tài khoản 40% tiền (vừa thu được từ việc bán những cổ phiếu yếu kém) và 60% là cổ phiếu mà tôi coi là tốt thì việc gì sẽ xảy ra?

Sau khi quyết định như trên, tâm lý của tôi thư thái hơn trước nhiều, tôi nhìn thị trường với con mắt bình tĩnh hơn. Thị trường hồi phục một chút tôi vui một chút vì thấy tổng tiền trong tài khoản tăng lên một chút. Thị trường giảm nhẹ tôi cũng không quá buồn vì thấy số tiền đang nắm giữ sẽ

mua được nhiều cổ phiếu hơn.
Nhưng sau một thời gian tôi bắt đầu cảm thấy có điều gì đó không ổn? Tôi lại gọi điện cho cháu trai để hỏi về thắc mắc của mình.
"Cháu ơi, bác đang nắm giữ cổ phiếu. Toàn là BCs thôi. Nhưng bác thấy hình như BCs đang phân hóa thành 3 loại:
Loại thứ nhất: là lên xuống giá cùng với thị trường, thị trường lên thì cổ phiếu này lên, thị trường xuống thì cổ phiếu này xuống
Loại thứ hai: thị trường lên cổ phiếu này lên theo, thị trường xuống cổ phiếu này cũng xuống nhưng không đáng kể, hoặc đứng giá
Loại thứ ba: thị trường lên cổ phiếu này lên theo nhưng tăng giá rất ít, thị trường xuống thì cổ phiếu này xuống theo mạnh"
Cháu tôi cười trả lời:
Đó là chuyện bình thường mà bác, bọn cháu trong nghề gọi là giai đoạn thị trường đánh giá lại giá trị của các BCs.
Vậy bác nên làm thế nào? Vẫn giữ nguyên 40% tiền và 60% cổ phiếu hay có cần hành động gì không?
Câu trả lời của cháu tôi sẽ có ở phần sau, còn nếu tôi tạm dừng quá trình mua mua – bán bán ở đây (thấy mấy ông ở quỹ Tây gọi một cách hoa mỹ là dừng quá trình tái cơ cấu) và giữ nguyên 40% tiền và 60% cổ phiếu thì cũng đòi hỏi bình tĩnh và kiên nhẫn.
Nếu tôi tiếp tục mua mua – bán bán (không phải nhảy sóng nhé, đơn giản chỉ là cân đối tỷ lệ tiền – cổ phiếu trong tài khoản) thì tôi có thể phạm sai lầm gì?
3. Chưa nắm vững nguyên tắc tái cơ cấu mà đã mua mua – bán bán
Thị trường có trí nhớ – tôi vừa học được khái niệm này đấy. Thị trường là một tập hợp các nhà đầu tư, đầu cơ, cũ có, mới có, có quá trình thu nạp người mới, có quá trình đào thải người cũ. Nhưng bản chất của các nhà đầu cơ, đầu tư hầu như không thay đổi theo thời gian (bản chất con người khó thay đổi) nên quá trình vận hành của thị trường là một sự lặp lại. Tuy được lặp lại nhưng biến số đầu vào thay đổi liên tục dẫn tới cường độ đầu ra thay đổi theo. Cháu trai tôi còn nói nhiều lắm, nhưng tựu trung tôi gút lại được mấy ý này:
– BCs nào giảm ít nhất trong đợt suy giảm thì sẽ phục hồi nhanh nhất khi thị trường hồi phục
– Khi thị trường hồi phục thì BCs hồi phục nhanh chậm khác nhau, có nhiều loại hồi phục chậm tới mức làm nản lòng rất nhiều nhà đầu tư
Vấn đề là phải nghiên cứu quá khứ để dự đoán được BCs nào giảm ít, BCs nào sẽ giảm nhiều, BCs nào sẽ hồi phục nhanh, BCs nào sẽ hồi phục chậm nếu bạn có ý định tái cơ cấu danh mục, nếu không cẩn thận bạn sẽ tái cơ cấu nhầm.
Sau khi vỡ vạc ra một số kiến thức, tôi bắt đầu ngồi ngắm nghía danh mục của mình (40% tiền mặt và 60% cổ phiếu tôi cho là tốt).
– Nếu 60% cổ phiếu của tôi chủ yếu là BCs thuộc loại số 2 (may mắn quá, hì hì) vậy là tôi có thể yên tâm chờ đợi. Nhưng cháu tôi có dặn đọc lại mục M trong phương pháp CAN SLIM của ông W.J.O về việc không một cổ phiếu nào có thể đứng ngoài xu hướng của thị trường. Những BCs thuộc loại số 2 có thể trụ được trước hầu hết những giai đoạn điều chỉnh nhưng nó sẽ phải đi theo thị trường khi thị trường bước vào đợt sóng suy giảm cuối cùng. Nếu điều đó xảy ra thì đó là cơ hội giải ngân 40% tiền còn lại. Nói vậy chứ khó bình tĩnh được lắm – trừ khi chuẩn bị tinh thần ngay từ bây giờ.
– Nếu 60% cổ phiếu của tôi chia đều cho cả 3 loại. Lời khuyên là tôi nên quên khái niệm tất cả chúng là BCs đi. Hãy coi loại 2 là BCs. Loại 1 là tầm nhỡ còn loại 3 là trên đường trở thành penny. Do dân mình chưa quen, cứ nghĩ là BCs mãi là BCs chứ khi thị trường phát triển lớn lên, thêm nhiều cổ phiếu tham gia thị trường thì BCs teo dần thành penny là chuyện thường. Sau khi tư duy được định hình như vậy thì bác quay về mục số 8. Bảo toàn vốn… để suy nghĩ kỹ và quyết định tiếp.
– Nếu 60% cổ phiếu của tôi chủ yếu thuộc loại có giảm mà không có tăng? Tôi không biết mọi

người hành động ra sao, riêng tôi – tôi sẽ bán.
Sau khi cơ cấu lần 2 (lần 1 là thanh lý penny) tôi có thêm một ít tiền trong tài khoản. Cháu tôi khuyên giữ lại tiền mặt, đừng mua vào vội.
4. Ơ rê ka – nhảy sóng: có sai lầm không nhỉ?
Khi đang chuẩn bị tái cơ cấu danh mục thì tôi phát hiện ra rằng nhảy sóng vui hơn nhiều? Tôi quyết định không cơ cấu, cơ kéo gì hết mà lấy luôn 40% tiền và 60% cổ phiếu để nhảy sóng. Tôi tức tốc tìm gặp cháu trai để nói cho nó biết phát hiện lớn lao của mình.
"Thế này nhé, cháu nhìn thấy không? Cổ phiếu này giá chỉ xuống đến đây là kịch. Sau đó nó vọt lên, lên đến đây nó lại giảm, nhưng giảm xuống mức cũ là vọt lên. Đấy nhé, nếu bác mua ở đây, bác bán ở đây thế là có 10% rồi. Bác thấy ngoài sàn mấy cụ hưu trí giống bác gọi đó là nhảy sóng đấy. Có thế mà bác không nhìn ra, nhìn thấy sớm có phải kiếm bao nhiêu tiền rồi không?"
Cháu tôi chỉ nhìn tôi và cười, tôi chột dạ:
"Bác nói không đúng à? Nhảy sóng là sai à?"
"Không bác ạ, nhảy sóng là một việc làm bình thường. Nó chỉ sai khi bác không biết nhảy mà… cứ nhảy. Trước đây bác đã chót mua lung tung, sau đó lỗ nên cháu giúp bác tìm cách giảm lỗ. Bây giờ bác lại đang bắt đầu tìm cách mua mua – bán bán để gỡ gạc trong khi thực chất bác chưa hiểu gì cả"
Vậy là nhảy sóng khi chưa hiểu hết về nó là một sai lầm phổ biến và khá tốn tiền nếu nhảy sai.
Cháu tôi bắt đầu giảng giải cho tôi: "Ai là người nhảy sóng chuyên nghiệp?"

PHẦN 3 : NHẢY SÓNG

Ai là người nhảy sóng? Và tôi – một người hưu trí có thể nhảy được không?

Cháu tôi bắt đầu bài giảng ngắn về xu thế 3 cấp của thị trường:

-Xu thế trong dài hạn của thị trường là xu thế cấp 1. Xu thế cấp 1 có thể là một xu thế đi lên (hoặc đi xuống) trong một khoảng thời gian tương đối dài (đối với những thị trường đã phát triển ổn định thường từ vài năm đến nhiều năm, đối với những thị trường mới hình thành thường từ 1 – 3 năm)

-Xu thế cấp 1 đi lên (tăng trưởng) là một xu thế mà trong đó đỉnh tăng trưởng sau cao hơn đỉnh tăng trưởng trước, đáy của mỗi đợt phản ứng giá sau cao hơn đáy của mỗi đợt phản ứng giá trước. Xu thế cấp 1 đi lên thường bắt đầu từ một trạng thái đi ngang tích lũy của thị trường trong một thời gian đủ dài và kết thúc tại một đỉnh tăng trưởng rất cao so với trạng thái tích lũy đi ngang lúc ban đầu.

-Xu thế cấp 1 đi xuống (suy thoái) là một xu thế mà trong đó đỉnh hồi phục sau luôn thấp hơn đỉnh hồi phục trước, đáy của đợt suy giảm sau luôn thấp hơn đáy của đợt suy giảm trước. Xu thế cấp 1 đi xuống thường bắt đầu từ một đợt phản ứng giá của một đỉnh tăng trưởng rất cao và kết thúc tại một trạng thái không thể xấu hơn nữa của thị trường + nền kinh tế

Tôi hỏi cháu tôi:

"Bác cần phải biết cái xu thế cấp 1 này để làm gì hả cháu?"

"Hiểu về xu thế cấp 1 của thị trường rất quan trọng với những nhà đầu tư dài hạn bác ạ, nếu bác đầu tư ban đầu theo phương pháp của Buffet thì bác nên bắt đầu mua vào khi thị trường đang trong trạng thái đi ngang tích lũy (sau một xu thế suy thoái) và cân nhắc khả năng bán ra khi thị trường đi lên một đỉnh tăng trưởng rất cao (có khả năng đỉnh tăng trưởng đó chính là đỉnh của toàn bộ xu thế cấp 1). Cháu xin lấy một ví dụ về thị trường nước ta để bác rõ hơn:

Sau khi thị trường chứng khoán VN suy thoái xuống tới đáy vào cuối năm 2003, sau đó thị trường hồi phục nhẹ vào đầu năm 2004. Thị trường đi vào thời kỳ tích lũy rất dài: từ đầu 2004 tới tận cuối 2005, những nhà đầu tư dài hạn sẽ đầu tư hoặc cơ cấu danh mục của mình trong thời gian này.

Bác chú ý nhé, thị trường bắt đầu tăng tốc: VNI từ dưới 300 cuối 2005 tăng lên trên 350 (đỉnh tăng trưởng số 1) sau đó phản ứng giá giảm nhẹ xuống một chút (phản ứng giá số 1)

Thị trường bắt đầu tăng tốc tiếp: VNI ~ 350 tăng lên 630 (đỉnh tăng trưởng số 2) sau đó xảy ra một đợt phản ứng giá khá mạnh VNI lùi về ~ 400 (phản ứng giá số 2)

Bác thấy không? Dù đợt (phản ứng giá số 2) rất mạnh nhưng nó vẫn cao hơn (phản ứng giá số 1), thậm chí cao hơn cả (đỉnh tăng trưởng số 1). Hồi đó tất cả market makers đều hiểu: nếu không chung sức hỗ trợ thị trường để nó tuột xuống ~ 300 là suy thoái xẩy ra ngay"

Bác cháu mình xem tiếp nhé:

Vào thời điểm bây giờ thì cháu và bác đều tạm thời nhìn thấy đỉnh tăng trưởng 1.170 rồi và thị

trường đang đi vào giai đoạn phản ứng giá. Nhưng bác có thấy đỉnh tăng trưởng 1.170 có thể nói cực cao so với giai đoạn tích lũy <300 trước đó đúng không ạ?

Vậy thì ta bắt đầu phải đặt câu hỏi: đây là một đợt phản ứng giá thông thường hay chính là giai đoạn đầu của quá trình suy thoái?

Muốn trả lời được câu hỏi đó thì bác và cháu cần tìm (một đỉnh tăng trưởng) và (phản ứng giá) nằm giữa mốc VNI 630 và VNI 1.170 để theo dõi. Theo cháu ta nên chọn (đỉnh tăng trưởng VNI > 800) và (phản ứng giá VNI ~ 740) để xem xét.

Bác mua vào gần đỉnh 1.170, giảm đến 800 có mà chết hả cháu? giảm 1.000 rồi tăng lại đi thôi.

Bác ơi, chúng ta đang xem xét dưới con mắt của một nhà đầu tư dài hạn mà bác. Vậy mới khách quan được. Bác hãy tạm quên là bác đang lỗ đi, chuyện đó tính sau, bác sẽ hết lỗ và lãi lớn vào xu thế cấp 1 tăng trưởng lần sau, đầu tư tài chính là chuyện cả đời mà bác.

Bây giờ bác và cháu xem xét tiếp nhé, nếu VNI giảm tiếp xuống <800 thì thị trường sẽ chuyển từ giai đoạn phản ứng giá của một xu thế cấp 1 tăng trưởng, để trở thành giai đoạn bắt đầu của một xu thế cấp 1 suy thoái"

"Gay quá cháu nhỉ? Thế không ai làm gì để cứu thị trường à?"

"Thị trường vận hành tự nhiên mà bác (hay ít ra market makers đang để nó vận hành tự nhiên). Họ sẽ suy nghĩ hỗ trợ cho nó khi 850 < VNI < 900"

"Thế bây giờ thị trường sẽ tuột xuống 850 hả cháu?"

"Ồ không bác ạ, thị trường đang vận hành tự nhiên mà. Có thể nó xuống tới 900 rồi tự hồi được mà không cần hỗ trợ của market makers. Cháu chỉ nói là có thể thôi vì nó cũng có thể cứ đi mãi xuống 800 lắm chứ. Vì cháu đang theo dõi với con mắt của một nhà đầu tư với giá vốn mua vào lúc VNI < 300 nên cháu rất khách quan"

"Thế khoai tây mua trong khoảng 900 ~ 1000 sẽ lỗ hết à? Họ sẽ phải làm gì chứ?"

"Bác ơi, ta nghiên cứu thị trường để có cái nhìn về tương lai, chứ không phải ngồi đó mà xuýt xoa. Giá mà hay ước gì tôi mua cổ phiếu năm 2003 – 2004. Bác không thể đi ngược thời gian về lại thời kỳ tích lũy 2004 đúng không ạ? Cũng như bác không thể ngồi đó chờ đợi đến đáy của xu thế cấp 1 suy thoái sắp tới đúng không bác? Vì thực ra chưa ai có thể nói được bây giờ có thể là suy thoái không? Và đợt suy thoái thật sự bao giờ sẽ tới? Nên nếu bác là các tổ chức lớn, bác vẫn bước vào thị trường bình thường. Lúc đó bác sẽ vừa xây dựng danh mục, vừa đầu tư, vừa đầu cơ, vừa tái cơ cấu dựa trên sự vận dụng xu thế thị trường cấp 2"

"Ah, hay quá nhỉ, thế mà bác cứ nghĩ khoai tây nó lỗ nó cũng cuống lên như bác… hì hì hì"

"Bây giờ bác và cháu tìm hiểu về xu thế cấp 2 của thị trường. Cháu phải lưu ý bác một chút! Vì thị trường luôn thu nạp người mới, mà những người này không thể lúc nào cũng vào đúng thời điểm bắt đầu của một xu thế cấp 1 tăng trưởng, cho nên họ phải hết sức lưu ý vận dụng xu thế cấp 2 để mang lại nhiều lợi ích nhất cho họ. Xu thế cấp 2 của thị trường là những đợt phản ứng giá làm ngắt quãng quá trình tăng (giảm) của xu thế cấp 1. Xu thế cấp 2 kéo dài trong thời gian từ vài tháng đến dưới một năm đối với những thị trường phát triển ổn định, vài tuần đến vài tháng

đối với những thị trường mới hình thành.

Xu thế cấp 2 – điều chỉnh giảm là các đợt giảm giá trung gian xảy ra trong khi thị trường đang vận động theo xu thế cấp 1 tăng trưởng

Xu thế cấp 2 – hồi phục tăng là các đợt hồi phục trung gian xảy ra trong khi thị trường đang vận động theo xu thế cấp 1 suy thoái"

"Cho bác hỏi một chút? Sao tự nhiên đang tăng ngon lành lại nhảy đâu ra cái đợt điều chỉnh giảm? Tăng mãi cũng tốt chứ sao?"

"Nếu được vậy thì tốt quá, cháu cũng mong như vậy, cứ ngồi mà đếm tiền, hì hì hì… Nhưng đã là một phần của nền kinh tế thì nó phải vận hành theo quy luật kinh tế chung. Sự vận hành của thị trường chứng khoán có sơ sở dựa trên sự vận hành của nền kinh tế, nhưng trong quá trình vận hành nó được cộng thêm tâm lý kỳ vọng (hoặc thất vọng) của nhà đầu tư. Khi thị trường chứng khoán vận hành quá mạnh mẽ so với nền kinh tế (bởi vì sự kỳ vọng của nhà đầu tư vào nền kinh tế quá lớn) sẽ tạo ra những đỉnh tăng trưởng rất cao, nhưng khi sự phát triển của nền kinh tế (cụ thể ở đây là sự phát triển của các doanh nghiệp) không theo kịp kỳ vọng của nhà đầu tư, lúc đó sẽ diễn ra quá trình đánh giá lại. Quá trình đánh giá lại này đương nhiên sẽ làm thị trường chứng khoán điều chỉnh giảm xuống. Nếu bác nhìn nhận vấn đề dưới góc cạnh: quá trình đánh giá lại là một tất yếu của thị trường thì khi xuất hiện giai đoạn điều chỉnh giảm bác sẽ không bị shock. Khi bác đã có một cái nhìn khách quan về thị trường chứng khoán, một sự đánh giá đúng về nền kinh tế, một cơ sở kiến thức đầy đủ, một bản lĩnh vững vàng và một kinh nghiệm (có thể phải trả giá đôi chút) thì bác sẽ thấy sự xuất hiện của những xu thế cấp 2 là hoàn toàn tất yếu và đó chính là cơ hội để bác gia tăng lợi nhuận"

Đang lo héo người về khoản thua lỗ, đầu óc lại đang ong ong về những điều vừa biết được, nhưng vừa nghe thấy chính đợt điều chỉnh giảm đang diễn ra này cũng là một cơ hội gia tăng lợi nhuận là tôi tỉnh người ra ngay

"Giảm mà cũng ra tiền hả cháu? Nói cho bác nghe ngay đi."

"Vâng! Cháu nói đây. Vốn ban đầu của bác là 100 triệu đúng không ạ? Sau khi bị lỗ 25% bác cắt giảm lỗ bằng cách bán bớt 40% cổ phiếu yếu kém, vậy là bác có 30 triệu tiền mặt và số cổ phiếu BCs quy ra tiền là 45 triệu. Bác cơ cấu tiếp số cổ phiếu BCs, vậy hiện tại bác có 50 triệu tiền mặt và số cổ phiếu BCs quy ra tiền là 20 triệu (số cổ phiếu BCs này có khả năng chống trả được những giai đoạn điều chỉnh giảm của xu thế cấp 2 hiện nay, trừ đợt sóng cuối cùng – nếu xảy ra). Bây giờ thị trường đang giảm, nhưng bác đừng nghĩ tới thị trường, bác đừng nghĩ tới những khoản thua lỗ (lỗ thì đã lỗ rồi đúng không ạ), bác cũng đừng cứng nhắc đoán định thị trường sẽ giảm đến bao nhiêu, nếu phải giảm đến bao nhiêu thì thị trường sẽ giảm đến đó bấy nhiêu. Lúc nào thị trường lên lại, với những dấu hiệu sau này cháu sẽ trao đổi thêm với bác, tự khắc bác sẽ nhận ra ngay. Vấn đề của bác bây giờ là ôn lại thật kỹ từng điểm của phương pháp CAN SLIM của W.J.O. Phương pháp CAN SLIM có mục đích mấu chốt là tìm ra những cổ phiếu có khả năng tăng trưởng cao hơn mức tăng chung của thị trường. Chính vì thế bác thấy ông W.J.O có bao giờ thèm quan tâm tới P/E của cổ phiếu đâu (điều này rất khác ông Buffet). Bởi vì mục đích như vậy (tìm kiếm cổ phiếu có khả năng bùng nổ cao) nên CAN SLIM sẽ phát huy tác dụng cao nhất khi:

-Thị trường trong thời kỳ bắt đầu của xu thế cấp 1 tăng trưởng

-Thị trường trong thời kỳ cuối của một xu thế cấp 2, chuẩn bị bắt nhịp trở lại vào xu thế cấp 1 tăng trưởng"

Và cháu nhắc lại với bác hai câu khẩu quyết này, không sợ bác quên. BCs nào giảm ít nhất trong đợt suy giảm thì sẽ phục hồi nhanh nhất khi thị trường hồi phục. Khi thị trường hồi phục thì BCs hồi phục nhanh chậm khác nhau.

"Bác lưu ý thật kỹ nhé: phục hồi nhanh nhất, tức là tốc độ phục hồi, chứ không phải mức độ % phục hồi. Ví dụ: cổ phiếu bluechip XYZ trong đợt suy giảm vừa qua giảm 20% trong khi các cổ phiếu khác giảm nhiều hơn, cá biệt có PS giảm tới 40 – 50%. Khi thị trường hồi phục thì cổ phiếu XYZ phục hồi với tốc độc nhanh nhất, có khi chỉ 4 – 5 phiên là tăng trở lại 20 – 25% sau đó nó có tăng tiếp hay không thì chưa biết. Cổ phiếu AAA khác cũng là bluechip nhưng phục hồi chậm hơn, có khi phải 6 – 8 phiên mớ tăng trở lại 20 – 25%, cổ phiếu BBB cũng là bluechip nhưng có khi thị trường phục hồi được cả tuần lễ rồi mà nó chả nhúc nhích, nhưng bác đừng chủ quan vì có khi nó mà bắt đầu phục hồi là phục hồi luôn một lèo 30 – 40%."

"Bác cần nghiên cứu kỹ phương pháp CAN SLIM để tìm ra thứ tự các bluechips tăng nhanh chậm khác nhau. Lấy ngay 50 triệu mua bluechips XYZ, cảm thấy nó tăng hết cỡ là chuyển tiếp sang AAA, rồi tiếp sang BBB. Nếu bác di chuyển khéo thì chỉ riêng đợt phục hồi đầu tiên bác đã có thể lấy lại 45 – 50% của 50 triệu, vậy là bác đã hòa vốn 100 triệu rồi. Nếu bác may mắn nữa thì còn lấy lại được 60 – 70% của 50 triệu. Đó chỉ mới là đợt phục hồi sau khi thị trường suy giảm thôi nhé, còn một đợt tăng trưởng vài chục % tiếp theo nữa"

"Vậy nhé, việc của bác bây giờ là bảo toàn vốn (50 triệu), luyện kiến thức (phương pháp CAN SLIM để tìm ra dần các BCs có sức bật mạnh trong tương lai), rèn bản lãnh (kiên nhẫn chờ đợi). Nghe cháu tôi động viên, tôi thấy chờ đợi bây giờ không sốt ruột nữa và hưng phấn hơn trước kia nhiều"

Chợt nhớ ra mục đích chính cuộc gặp này với cháu trai, tôi ấp úng:

-Thế còn nhảy nhảy nhót nhót thì sao hả cháu

-Vâng, nếu bác muốn làm được điều đó thì cần tìm hiểu tiếp về xu thế cấp 3 của thị trường. Xu thế cấp 3 của thị trường là những biến động nhỏ, thường xuất hiện trong một chu kỳ ngắn < 9 phiên giao dịch với biên độ dao động hẹp. Những nhà đầu cơ nhiều kinh nghiệm, giỏi về TA có thể lợi dụng những dao động này để sinh lợi.

Nghe cháu tôi nói thế biết ngay là làm khó cho tôi rồi (kinh nghiệm chưa có mấy, TA mù tịt, lại thêm tâm lý biến động mạnh trong thời gian qua). Nhưng tôi vẫn quyết định hỏi cặn kẽ về những sai lầm có thể mắc phải khi nhảy sóng.

Phần 4 – Các kiểu nhảy sóng

Không phải cổ phiếu nào cũng nhảy sóng được

Những cổ phiếu nên tránh khi nhảy sóng:

Cổ phiếu được coi là giữ nhịp cho thị trường
Cổ phiếu tính thanh khoản kém
Cổ phiếu có rủi ro về ngành nghề cao

Cháu trai tôi còn đề cập tới những sai lầm tâm lý và sai lầm kỹ thuật khi nhảy sóng. Những sai lầm tâm lý phổ biến trong nhảy sóng
2. Tâm lý ngày nào cũng nhảy (ngày nào cũng nhăm nhe mua mua – bán bán)
Đã bước vào thị trường chứng khoán là phải có đức tính kiên nhẫn bác ạ. Cháu chưa nói tới chuyện kiên nhẫn của ông Buffet chờ đợi suốt giai đoạn 1969 – 1974 và chỉ chấp nhận quay lại thị trường vào đúng giai đoạn bắt đầu của một xu thế cấp 1 tăng trưởng. Chờ đợi xu thế cấp 2 đòi hỏi phải kiên nhẫn là đương nhiên rồi. Nhưng nhảy sóng cũng phải kiên nhẫn bác ạ. Bác chỉ nên nhảy sóng khi xuất hiện tín hiệu. Có thể vài ngày mới xuất hiện tín hiệu, có thể trong ngày xuất hiện tín hiệu tại vài cổ phiếu liền. Nhưng bác phải ghi nhớ thật kỹ: nhảy sóng vào – ra theo tín hiệu chứ không phải bắt buộc ngày nào cũng nhảy một cái gì đó.
3. Nhảy bị kẹp chân – chấp nhận chuyển thành nắm giữ lâu dài
Bác để ý nhé! Cháu dùng từ nắm giữ lâu dài chứ không dùng từ đầu tư lâu dài. Khi bác đầu tư lâu dài là bác đã có sự nghiên cứu kỹ lưỡng, còn bác nhảy sóng đó là biện pháp tình thế. Thông thường mọi người hay nhảy sóng với chính cổ phiếu mình còn giữ lại trong tài khoản (tận dụng lợi thế T+0, T+1, T+2). Nhưng có hai nhược điểm với cách nhảy sóng nửa vời này:
Cổ phiếu đang nắm giữ chưa xuất hiện tín hiệu nhảy sóng thích hợp hoặc tín hiệu không rõ ràng, chờ đợi lâu bác không đủ kiên nhẫn, nhảy liều rất dễ bị kẹp chân.
Trong một xu hướng cấp 2 đi xuống thì giai đoạn tích lũy động là giai đoạn nhảy sóng tốt nhất, nhưng bản thân giai đoạn tích lũy động này cũng có xu hướng đi xuống, nếu nhảy không khéo rất dễ bị kẹt lại và dẫn đến tâm lý khắc phục bằng cách mua bình quân giá giảm (một quan niệm sai lầm khi thị trường đi xuống – cháu sẽ nói kỹ hơn khi trao đổi với bác về việc có nên mua bình quân giá giảm – các nhà đầu cơ lớn luôn vứt bỏ ngay ý nghĩ này ra khỏi đầu)
4. Nhảy theo kiểu khôn lỏi
Khi cổ phiếu của bác nắm giữ mãi vẫn chưa thấy cơ hội thích hợp, giá cứ giảm dù không nhiều, bác cảm thấy khá sốt ruột. Kiểm tra lại các số liệu trong quá khứ của cổ phiếu mình nắm giữ bác phát hiện ra một điều: khi cổ phiếu này giảm mạnh xuống sàn là hôm sau hồi lại ngay thậm chí hồi lại mức kịch trần.
Một ý nghĩ lóe lên trong đầu.
"Vậy thì hôm nào mình cũng sẽ đặt mua giá sàn hoặc trên giá sàn tý ti. Nếu mua được là hôm sau canh me bán ra ngay"
"Nói chung bác cứ thử nhảy theo kiểu này đi, sau đó bác sẽ vỡ ra một điều: thế này mình thà bán quách cổ phiếu đi rồi mua lại sau còn hay hơn"
5. Những sai lầm kỹ thuật phổ biến trong nhảy sóng
Xác định mức giá đáy hỗ trợ và mức cản trên một cách quá thô sơ và đơn giản
Nhiều người nhận thấy khi giá cổ phiếu đi xuống một mức nào đó thì nó quay giật lên và trên đường đi lên nó không thể vượt qua một mức giá nào đó, rồi quay giật xuống
Một vài lần như vậy xảy ra, họ bắt đầu xem xét các cổ phiếu khác cũng có tình trạng tương tự, một kết quả ngoại suy chóng vánh được đưa ra: thế này thì cứ tới mức giá aaa ta sẽ mua vào, giá lên tới mức bbb ta sẽ bán ra.
Có thể mua vào bán ra thành công một vài lần, nhưng rồi tình hình chợt thay đổi:

– Vừa mua vào ở mức giá được coi là đáy aaa thì giá cổ phiếu bắt đầu tuột dốc không phanh (thực sự luống cuống và không biết làm gì tiếp theo).
– Vừa bán xong ở mức giá bbb thì giá cổ phiếu bắt đầu tăng phi mã (chùn tay không dám mua lại ngay – hóa ra mình vừa bán rẻ mua đắt à? Vừa ngồi tiếc của vừa tự trách bản thân, nhưng nguy hiểm nhất là thấy giá tăng mãi dường như không ngừng. Thế là lao vào mua lại, mua xong giá bỗng nhiên quay ngoắt xuống
Lợi nhuận của mấy lần nhảy sóng thành công trước đây tan thành mây khói.
Nếu giá đáy hỗ trợ và mức cản trên xác định quá đơn giản như vậy thì bất kể ai cũng trở thành chuyên gia trên thị trường chứng khoán rồi.
Nên lưu ý giai đoạn giá cổ phiếu dao động một cách ổn định và dễ nhận thấy như trên luôn nằm giữa các giai đoạn biến động phức tạp, cần phải xem xét trước đó giá cổ phiếu đã biến động ra sao, theo khuôn mẫu nào, giai đoạn ổn định tạm thời hiện nay có thể kéo dài trong bao lâu? (yếu tố thời gian rất quan trọng cho việc nhảy sóng) sau đó giá cổ phiếu có thể biến động tiếp như thế nào? Một số khuôn mẫu biến động của giá cổ phiếu và những giai đoạn nào có thể nhảy sóng khá an toàn?

Phần 5 – Các khuôn mẫu TA

Khuôn mẫu ngọn đồi cao
Khuôn mẫu ngọn đồi cao thường xảy ra trong một thời kỳ tăng trưởng mạnh của một xu thế cấp 1 tăng trưởng. Khuôn mẫu này thường xảy ra khi toàn thị trường nói chung tăng trưởng rất mạnh (như giai đoạn sau tết âm lịch tới đầu tháng 3/2007 vừa qua).
Khuôn mẫu này bắt đầu hình thành bằng một cuộc tăng giá cổ phiếu từ 50% đến 150% hoặc cao hơn nữa trong một thời gian rất ngắn (khoảng 1 – 2 tháng). Giá cổ phiếu dường như tăng không thể có điểm dừng. Bạn nào nắm giữ penny, trong thời gian sau tết sẽ có cảm giác này, giá tăng như máy bay lên thẳng. Mỗi ngày ngủ dậy là có từ 5 – 10% lợi nhuận
Khi tình huống này xảy ra, bạn nên đánh giá ngay tình hình để không bỏ lỡ cơ hội:
-Ở một cổ phiếu cụ thể đây là kỳ đầu hay là kỳ cuối của quá trình tăng? Nếu là kỳ đầu (mới tăng được 10 – 15%) thì nên cân nhắc có vào thị trường hay không?
-Nếu là kỳ cuối thì có hình thành giai đoạn tạo nền vững chắc không?
Nếu bạn quan sát kỹ và có kinh nghiệm thì trong giai đoạn sau tết âm lịch đến đầu tháng 3/2007 sẽ có hai sự lựa chọn khá an toàn:
-Xông vào tranh mua penny vào kỳ đầu của khuôn mẫu ngọn đồi cao
-Nhảy sóng với BCs (kỳ cuối của khuôn mẫu ngọn đồi cao). Nhiều BCs dao động ổn định, giản đơn và rất dễ nhận thấy
Đó là chuyện của quá khứ rồi, biết để mà tận dụng cơ hội cho lần sau. Không nên nuối tiếc (không nhận ra cơ hội) hay hoang mang (trót mua trên đỉnh đồi). Nên quan sát và suy ngẫm xem khuôn mẫu ngọn đồi cao có thể chuyển dịch thành những khuôn mẫu nào trong tương lai
2. Khuôn mẫu vai – đầu – vai. Chớ nên mua hay nhảy sóng khi vai bên phải chưa hình thành
-Trong trường hợp này, nếu bác nôn nóng nhảy sóng, bác sẽ thành công 1 lần khi mua 62 và bán 66, nhưng khoản lãi của bác và một phần vốn không nhỏ sẽ tan theo dòng nước khi giá cổ phiếu tiếp tục đi xuống để hình thành bờ vai bên phải. Giá xuống 62 bác lại ôm tiếp (thậm chí ôm nhiều hơn cả lần trước) bây giờ xuống tới 45 thì … ôi thôi. Bác có thể thấy kể cả khi đã hình thành bờ vai bên phải thì cũng chưa có gì chắc chắn là giá cổ phiếu sẽ không giảm tiếp,
-Thế mình cứ học thuộc các loại khuôn mẫu là mua – bán ngon lành đúng không cháu?
-Đó mới chỉ là điều kiện cần chứ chưa đủ bác ạ, thị trường là một quá trình vận động không ngừng, đồ thị luôn chuyển biến từ hình thái khuôn mẫu này sang hình thái khuôn mẫu khác, cái tương lai mới là cái quan trọng, điều đó đòi hỏi tư duy của bác phải luôn vận động cùng với sự vận động của thị trường. Bác đừng cứng nhắc trong suy nghĩ về chuyện cứu giá này nọ. Điều tiết về mặt vĩ mô là chuyện đương nhiên. Không có thị trường chứng khoán nước nào nằm ngoài sự điều tiết vĩ mô của nhà nước nhưng đó là chuyện tác động, định hướng trong dài hạn. Bác cũng đừng suy nghĩ cứng nhắc về chuyện giá nó không lên vì đại gia, khoai tây gì gì đó làm giá. Họ là một thành tố của thị trường, hành động của họ cũng phải tuân theo quy luật của thị trường.
-Chẳng hạn với ví dụ vai – đầu – vai trên, khi bác mua lại lần 2 với giá 62, giá cứ giảm xuống 45 như hiện tại. Bác kiên quyết cho rằng khoai tây, đại gia nó làm giá nên giá mới giảm thê thảm như vậy. Thiệt hại sẽ thuộc về bác trước tiên. Khi giá down tiếp xuống dưới 55, nếu bác suy nghĩ khách quan thì ý nghĩ đầu tiên hiện ra: giá đã xuống dưới vòng cổ 55 (neckline) tức là đồ thị đang chuyển sang một khuôn mẫu khác, cần phải bán ở giá 55 và theo dõi tiếp, hiển nhiên thiệt hại của bác đã giảm từ 27% xuống còn 11% và cơ hội lấy lại 11% đó đang xuất hiện khi đồ thị cho thấy giá có thể đi lên sau khi chạm mức 45. Hình thái mới của đồ thị tuy chưa rõ, nhưng cơ hội là rất lớn.
-Cháu xin phép được quay lại để nói kỹ về khuôn mẫu vai – đầu – vai này vì đây là hình mẫu hình thành khi có những biến cố quan trọng, nó là dấu hiệu quan trọng cho thấy xu thế thị trường đã chuyển từ xu thế giá tăng sang xu thế giá giảm. Khuôn mẫu vai – đầu – vai là sự mô phỏng theo hình dáng đầu và hai vai con người. Con người thì hai vai bằng nhau (không tính các bác vai bị lệch, hì hì hì) nhưng khuôn mẫu này thì không nhất thiết đỉnh của hai vai phải bằng nhau. Cái

quan trọng của khuôn mẫu này là cái vòng cổ (neckline) ở ví dụ trên vòng cổ dao động trong khoảng 53 – 55. Khi giá tiếp tục giảm xuống dưới vòng cổ thì có thể khẳng định xu thế giảm chắc chắn đã xuất hiện, mô hình khuôn mẫu vai – đầu – vai đã bị phá vỡ, cần chuyển sang dự báo mô hình khuôn mẫu tiếp theo.
3. Khuôn mẫu cờ chữ nhật – cơ hội rất tốt của những người chuyên nghiệp, nhưng cũng là cái bẫy với những người mới nếu lòng tham trỗi dậy
Khuôn mẫu cờ chữ nhật là một mô hình tiếp tục của xu thế thị trường trong ngắn hạn. Giá cổ phiếu dao động với ngưỡng hỗ trợ và cản trên rất dễ nhận thấy. Khi nhận ra khuôn mẫu này và muốn nhảy sóng với nó, nhà đầu tư nên hết sức chú ý một số điểm sau:
Độ dài của cờ, điều này là quan trọng nhất với những người chưa có kinh nghiệm
Xu thế trước đó của cờ và xu thế sau đó của cờ. Nếu giá cổ phiếu đang tăng rất cao rồi chuyển sang hình mẫu này, xu hướng chung của thị trường lại có chiều hướng giảm nên suy tính đến việc giá cổ phiếu sẽ rớt xuống dưới mức hỗ trợ. Cái bẫy ở đây đối với những người mới đó là sự dễ dàng của khuôn mẫu và lòng tham. Nhà đầu tư có thể thành công 1 lần, 2 lần nhưng có thể đến lần thứ 3 khi quyết định xuống tiền mạnh tay thì giá nó rớt cái rầm xuống dưới mức hỗ trợ.
4. Khuôn mẫu cờ đuôi nheo – biết cho vui chứ người mới không nên nhao vào
Đây là một khuôn mẫu rất phổ biến trong thực tế nhưng rất khó xử lý. Nó đòi hỏi việc xử lý tình huống cần có thêm rất nhiều thông tin và công cụ hỗ trợ. Nên tránh xa khuôn mẫu này.
5. Khuôn mẫu cái nêm hướng xuống (Falling Wedge). Cân nhắc khi thị trường đi xuống, nên chớp lấy khi thị trường đi lên
Khuôn mẫu FW là một khuôn mẫu kỹ thuật có khuynh hướng chỉ báo giá sẽ tăng, khi khuôn mẫu mới được hình thành thì khoảng cách giữa hai đường xu thế rộng, sau đó độ rộng giảm dần khi giá chứng khoán giảm. Sự biến động của giá hình thành một chóp nón (hình cái nêm) hướng xuống dưới do đỉnh và đáy dần hội tụ. Khi giá vượt ra khỏi đường kênh bên trên là dấu hiệu đảo chiều xu thế giá cấp 3 của cổ phiếu.
Lý thuyết thì như vậy, nhưng khi thực hành cần hết sức lưu ý:
-Xu hướng chung của thị trường thời điểm đó là gì? thị trường đang lên hay xuống?
-Giá cổ phiếu vào thời điểm xem xét có mức cản tâm lý nào không? (giá tâm lý ở trong trường hợp này là 500)
-Có biểu hiện nào về câu cá tại đáy không? (Bottom Fishing)
Thế nào gọi là câu cá tại đáy? Thực chất chính là ôm vào để nhảy sóng đấy. Khi thị trường đi xuống, khi giá tâm lý ở đây là 500, thì sẽ có những người tới mức giá 500 là họ ôm vào, nhưng chỉ cần có lời 5 – 10% là họ nhảy ra ngay. Theo lý thuyết thì khi giá vượt ra khỏi đường kênh bên trên là có thể mua được, nhưng với tình hình thị trường đi xuống + giá tâm lý 500 thì nên chờ đợi T+3 xem giá có quay xuống tiếp không rồi hãy có quyết định.
Nếu gặp trường hợp khuôn mẫu FW trong các điều kiện sau:
-Thị trường đang lên
-Cổ phiếu nghiên cứu là một bluechip
-Giá cổ phiếu đứng giá một thời gian dài
Nhà đầu tư nên mua ngay khi giá cổ phiếu vượt qua đường kênh bên trên mà không cần phải suy tính gì hết.
6. Các khuôn mẫu khác – chưa hiểu thấu đáo thì đừng sử dụng
-Nếu may mắn bước vào thị trường đúng vào giai đoạn bắt đầu của một xu thế cấp 1 tăng trưởng thì đầu tư lâu dài theo phương pháp của Buffet
-Nếu bước vào thị trường vào giai đoạn nóng của một xu thế cấp 1 tăng trưởng: nên cố gắng chờ đợi xu thế cấp 2 (giảm) xuất hiện và tiến triển đến giai đoạn cuối, khi xu thế cấp 2 (giảm) chấm dứt, thị trường bắt nhịp trở lại xu thế cấp 1 tăng trưởng thì có thể đầu tư lâu dài theo phương pháp Buffet hoặc đầu tư trung hạn theo phương pháp W.J.O
-Nếu bước vào thị trường vào giai đoạn nóng của một xu thế cấp 1 tăng trưởng và nếu bác muốn mạo hiểm một chút thì có thể đầu cơ ngắn hạn theo 3 khuôn mẫu: ngọn đồi cao, cờ chữ nhật, cái

nêm hướng xuống
Các khuôn mẫu sau đây tuyệt đối chưa hiểu thấu đáo thì chưa sử dụng:
-Vai – đầu – vai: xuất hiện khuôn mẫu này là phải cảnh giác ngay, thị trường nói chung, cổ phiếu nói riêng giá sẽ đảo chiều
-Cờ đuôi nheo
-Cốc và tay cầm
-Tam giác hướng lên, tam giác hướng xuống, tam giác cân
-Hai đáy, ba đáy
-Hai đỉnh, ba đỉnh

Phần 6 – Quy tắc cắt lỗ

1. Mua bình quân giá giảm. Mất chi phí cơ hội nếu thị trường điều chỉnh sâu. Cái chết cầm chắc nếu suy thoái thật sự
Cháu tôi hỏi ngược lại tôi:
Bác hình dung thế này nhé, bác đang đi xe trên đường, gặp một con dốc đi xuống, sương mù dày đặc không rõ đường đi phía trước, xe lao ngày càng nhanh. Bác sẽ dừng xe lại hay cứ lao xuống hy vọng đầu bên kia sẽ có con dốc vòng lên?"
Tôi trả lời ngay không suy nghĩ:
Dừng lại chứ đi tiếp có mà chết à
Bác đi hỏi thêm nhiều người nữa xem câu trả lời thế nào nhé.
Mấy hôm sau tôi gọi điện cho cháu trai:
Ai cũng trả lời là sẽ dừng xe lại
Vậy tại sao khi bắt đầu lỗ mà chưa biết thị trường sẽ đi xuống tới đâu, bác không dừng lại (stop loss)?
Vì bác thấy những người chịu đựng kiên cường rồi vẫn có lãi cả đấy thôi"
Vâng, thực tế diễn ra như vậy. Nhưng có điều này mọi người khi đã lỗ rồi luôn cố tình đánh lừa mình và cố tình không hiểu. Khi thị trường điều chỉnh sâu, những người stop loss đúng lúc sau đó quay lại khi thị trường phục hồi thật sự luôn lãi gấp nhiều lần những người cắn răng chịu lỗ. Khi thị trường suy thoái, những người stop loss đúng lúc là những người còn tồn tại, những người cắn răng chịu lỗ là những người đi về nơi xa lắm"
Tôi vẫn cố tình không hiểu:
Sao tây vẫn mua vào? Sao nó không bán hết đi?"
2. Các định chế tài chính hành động khác biệt đôi chút so với nhà đầu tư cá nhân do quy mô vốn quá lớn nhưng vẫn tuân thủ quy tắc stop loss
"Họ vẫn tuân thủ quy tắc stop loss đấy bác ạ. Vì bác không hiểu quy trình của họ nên nghĩ thế thôi. Cháu sẽ nói rõ cho bác đây. Vì họ quy mô vốn rất lớn nên họ sẽ stop trước khi loss, còn chúng ta thì sao? Loss rồi mới chịu stop, thậm chí còn không chịu stop.Khi thị trường theo đánh giá của họ là đã rất nóng, họ sẽ điều tiết giảm mua vào. Và điều tiết bán ra theo cả hai phía của đỉnh tăng trưởng. Khác với chúng ta đúng không bác? Càng thấy giá cao càng thích, thậm chí giá đã trượt khỏi đỉnh tăng trưởng từ lâu mà vẫn luyến tiếc"
"Những ví dụ khác cháu không dám đề cập. Chỉ riêng ví dụ về BHS cháu sẽ lấy làm minh họa và nói kỹ. Do họ thực hiện một cách quá lộ liễu, vì tình thế quá cấp bách và quy mô của BHS nhỏ, không đủ che dấu hành động của họ. Khi giá của BHS bắt đầu vượt qua vạch đỏ là họ bắt đầu quá trình stop của mình. Bắt đầu bán ra, thủ thuật này gọi là phân phối (bán ra) ngay trong quá trình tăng trưởng. Khi giá đạt đỉnh, nhiều người trong chúng ta vẫn chưa chịu tin là đỉnh đúng không ạ? Nhưng họ đã dự đoán được từ lâu. Khi giá đã trượt khỏi đỉnh tăng trưởng thì họ sẽ bán khéo léo hơn sao cho khi giá trôi xuống dưới vạch đỏ thì quá trình stop hoàn thành. Bác có thể kiểm tra lại và thấy rõ khối lượng cổ phiếu bán ra tăng vọt ở 2 vòng tròn đen cháu đánh dấu bến dưới"
Khác nhau về tư duy bác ạ. Với nhà đầu cơ nhỏ của chúng ta thì cứ phải đạt đỉnh, qua đỉnh rồi mới gọi là loss. Còn họ thì giá bán ra mới là quan trọng. Giá 65 nghìn thì bên này đỉnh hay bên kia đỉnh cũng vẫn là 65 nghìn.
Cái này cháu tôi giải thích rõ ràng quá, đành phải chịu vậy. Nhưng đầu óc bảo thủ của tôi vẫn chưa chịu tin là mình đã loss:
Thế bây giờ họ đã lỗ đúng không? Họ phải tìm cách giảm lỗ chứ, phải cứu thị trường chứ?
Cháu tôi lắc đầu:
Thôi cháu lại phải giải thích vậy.
3. Quan điểm về lỗ – lãi của các định chế tài chính
Họ là những định chế được tổ chức chặt trẽ, nên tiêu chí lỗ – lãi của họ có tiêu chuẩn rõ ràng:

Chỉ đánh giá sau khi đã kết thúc năm tài chính
Kế hoạch trong năm tài chính được xây dựng rõ ràng. Hoàn thành kế hoạch là cơ sở quan trọng để đánh giá năng lực của CEO.
Các tiêu chí phụ để đánh giá năng lực của CEO
"Thị trường có tăng thì có giảm. Họ không duy ý chí như mình, cứ phải tăng mãi cơ! Có năm thị trường tăng trưởng cực tốt, có năm suy thoái. Năng lực của CEO đánh giá qua việc khi thị trường tăng trưởng thì mức tăng trưởng của định chế tài chính phải cao hơn (càng cao hơn càng tốt) mức tăng trưởng bình quân chung của thị trường, cao hơn mức tăng trưởng của các định chế tài chính khác cùng đẳng cấp. Ngược lại cũng thế khi thị trường suy thoái thì mức suy giảm của định chế tài chính phải thấp hơn (càng thấp hơn càng tốt) mức suy thoái bình quân chung của thị trường, thấp hơn mức suy thoái của các định chế tài chính khác cùng đẳng cấp"
"Khả năng xử lý tình hình của CEO để đạt kết quả tốt nhất trong tình hình thực tế của thị trường. Thị trường tăng trưởng thì tối ưu hóa lợi nhuận, thị trường suy thoái thì giảm đến mức thấp nhất tổn thất"
Thấy tôi đăm chiêu, cháu trai tôi nói:
"Thôi để cháu lấy ví dụ cụ thể vậy. Bác đọc kỹ tiểu sử của Buffet rồi phải không ạ? Bác có để ý một số mốc quan trọng trong cuộc đời lừng lẫy của ông không? 1962 – Kiếm được những triệu đô la đầu tiên. 1970 – Kiếm được 25 triệu USD và rút khỏi thị trường đến năm 1974. Hiện nay tài sản ước đạt trên 40 tỷ USD. Bác thấy có gì đặc biệt không?"
"Bác đọc kỹ rồi. Ông ý cứ mua rồi để đó thế là lãi to"
"Trời, bác bảo là đọc kỹ mà nhận xét thế thì chết rồi. Bác để ý nhé từ 1962 đến 1970 là 8 năm. Ông Buffet tăng tài sản của mình lên khoảng 10 lần. Từ 1974 đến nay là 33 năm ông Buffet tăng tài sản của mình lên khoảng… 1.600 lần. Nói một cách đơn giản là ông Buffet đầu tư lâu dài vào cổ phiếu. Cổ phiếu tăng giá trị thì tài sản của ông tăng đúng không ạ? Rổ cổ phiếu của ông phải tăng 1.600 lần. Cái tăng nhiều bù cái tăng ít. Tức là phải có cổ phiếu tăng 2 – 3.000 lần. Bác xem trong suốt thời gian 1974 đến nay có cổ phiếu nào tăng tới 300 lần không? Kể cả trong cơn sốt bong bóng dot.comcũng không có cổ phiếu nào tăng nổi quá 300 lần"
"Ờ lạ hén, không có cái gì tăng quá 300 lần mà ông ý tăng được 1.600 lần"
"Vâng! Từ 1962 – 1970 tuy là một nhà đầu tư giỏi nhưng Buffet chưa thực sự thu hút được sự chú ý của giới tài chính. Chỉ sau khi rút lui khỏi thị trường tài chính, bảo toàn nguồn vốn trong cuộc khủng hoảng 1970 – 1973, quay lại đầu tư năm 1974 và gặt hái thành công rực rỡ bắt đầu từ năm 1976 thì Buffet mới mở được cánh cửa nguồn vốn của thị trường tài chính Mỹ. Buffet rút lui năm 1970, quay lại đầu tư 1974 với việc mua vào cổ phiếu các công ty rất tốt với giá rẻ bằng 1/2 năm 1970 thậm chí có nhiều cổ phiếu rẻ 1/6 – 1/8. Từ năm 1962 – 1970 ông chỉ tự đầu tư bằng vốn của mình nên chỉ tăng tài sản từ vài triệu USD lên 25 triệu. Nhưng từ 1976 trở đi, giới tài chính coi Buffet là Midas, chạm vào đâu là ở đó chính là mỏ vàng, nên mọi cánh cửa nguồn vốn đều mở ra trước mắt ông. Ở Việt Nam cũng vậy, những cách xử trí tình huống khéo léo của CEO sẽ được đánh giá rất cao và có khả năng mở được hầu bao của những nguồn vốn lớn. Bác đừng nên nhìn quá gần vào mấy chuyện lỗ lãi trong vài ba tháng"
"Ờ, thì bác già rồi, chỉ nghĩ được đến tiền chợ cho bác gái ở nhà thôi. Nhưng bác vẫn không thể hiểu nổi, sao các định chế tài chính hiện nay cứ mua vào, sao không chờ giá rẻ hơn mà mua?"
4. Tại sao các định chế tài chính bắt đầu mua vào khi giá giảm. Sao không chờ thật giảm hãy mua?
"Để trả lời cho câu hỏi này, bác và cháu lại phải quay về đọc kỹ mục 13. Ta nghiên cứu thị trường để có cái nhìn về tương lai, chứ không phải ngồi đó mà xuýt xoa: giá mà, ước gì tôi mua cổ phiếu năm 2003 – 2004. Bác không thể đi ngược thời gian về lại thời kỳ tích lũy 2004 đúng không ạ? Cũng như bác không thể ngồi đó chờ đợi đến đáy của xu thế cấp 1 suy thoái sắp tới đúng không bác? Vì thực ra chưa ai có thể nói được bây giờ có thể là suy thoái không? và đợt suy thoái thật sự bao giờ sẽ tới?. Nên nếu bác là các tổ chức lớn, bác vẫn bước vào thị trường bình thường. Lúc đó bác sẽ vừa xây dựng danh mục, vừa đầu tư, vừa đầu cơ, vừa tái cơ cấu dựa trên

sự vận dụng xu thế thị trường cấp 2. Tại sao họ bắt đầu mua vào? Bởi một lý do rất đơn giản: họ đã …. bán ra trước đó. Bán ra trước thì phải mua lại sau để lập lại danh mục"
"Thế tại sao họ mua vào mà giá vẫn giảm?"
"Bác cứ hình dung thế này. Khi các định chế lớn bắt đầu bán ra tức là nguồn vốn đối ứng của những nhà đầu cơ nhỏ như bác bắt đầu cạn. Đây là tiêu chí rất quan trọng đấy bác ạ! Họ chỉ bán khi sức cầu sắp cạn và giá chuẩn bị bước vào đỉnh tăng trưởng cao nhất. Sau quá trình bán – mua như vậy thì nhà đầu cơ nhỏ ôm toàn cổ phiếu và còn rất ít tiền. Các định chế tài chính lớn quay lại là người nắm nguồn vốn.Tất nhiên là họ phải quay lại mua để bổ sung cho danh mục đã bán đi trước đó. Nhưng họ mua một cách chọn lọc và bình tĩnh nên giá vẫn cứ giảm"
"Sao họ không chờ cho giá thật giảm hãy mua?"
"Thì như cháu đã nói, nguồn vốn của họ rất lớn, khi họ bán thì họ sẽ bán trong một khoảng giá nào đó, khi mua họ cũng bắt đầu mua trong một khoảng giá nào đó. Nhưng ở đây là họ mua trở lại cho danh mục nên họ mua rất chậm rãi. Bác đừng nên hy vọng họ mua là giá sẽ tăng"
"Thế sao họ không tranh nhau mua?"
Vì ai cũng có phần bác ạ. Thực chất họ đang mua lại chính những cổ phiếu họ đã bán ra. Chẳng hạn định chế A bán ra 8 triệu cổ phiếu, B bán ra 12 triệu, C bán ra 11 triệu mà cổ phiếu vẫn nằm trong thị trường, có chạy đi đâu. Nguồn cung đủ mà bác! Ai mua lại của người nấy thôi mà, sao phải tranh nhau?"
"Thế thị trường có tăng trở lại không cháu?"
"Sau giai đoạn mua để bổ sung lại danh mục, giai đoạn này giá vẫn cứ giảm theo quán tính thị trường bác ạ. Sau đó họ bắt đầu giải ngân nguồn vốn mới. Lúc đó thị trường mới lên được"
"Mệt quá cháu nhỉ, thế bao giờ thị trường xuống đến đáy hả cháu?"

Phần 7 – Xác định đáy thị trường

Xác định đáy của thị trường dựa vào mức lỗ của chính mình
Câu hỏi luôn trăn trở của những người kiên quyết cố thủ giữ cổ phiếu đó là: lúc nào thị trường đến đáy và đảo chiều? Chắc chỉ 15 – 20 % đúng không nào? Giảm nữa có mà chết hết à? Ừ, vô lý. Làm sao giảm đến thế được.
Quái, sao lỗ mất 25% rồi? Ừ, chắc chỉ đến 30% là cùng
Sao giảm đến 40% rồi mà chúng nó cứ bán nhỉ? Cái bọn cổ đông XYZ này láo nháo thật. N-g-u hết chỗ nói, sao cứ giá sàn chúng nó nện nhỉ? Nhìn bên kia họ đoàn kết thế. Từ đầu đợt giảm giá đến giờ mất chưa đến 20%
2. Xác định đáy của thị trường dựa vào sự hỗ trợ của Nhà nước
Hồi 1: Yên tâm mà múc đi ông, từ giờ đến bầu cử cứ vô tư
Hồi 2: Hơi giảm tý, nhưng không sao. Bác Chủ tịch quốc hội bảo là không để thị trường sụp mà
Hồi 3: Giảm 20% nhằm nhò gì, Nhà nước phải giữ vững để bầu cử tốt đẹp chứ, còn hơn tháng nữa thôi mà
Hồi 4: Thôi chết! Đám cổ phiếu của mình lỗ 30 – 40% rồi. Nhưng vô tư Thủ tướng đến thăm HoSTC là up ngay
Hồi 5: ….
3. Nỗi ám ảnh phải xác định được đáy của thị trường
Mặc dù cháu tôi nói có vẻ rất hài hước. "Lúc nào đến đáy của thị trường là bác sẽ biết, lo gì hả bác". Nhưng như mọi người, tôi vẫn sốt ruột vô cùng. Tôi khẩn khoản cháu tôi bày cho tôi cách xác định đáy của thị trường.
Cháu tôi hỏi rất nghiêm túc:
"Nếu bác biết đáy của thị trường thì bác sẽ làm gì?"
"Bác mua vào chứ còn làm gì nữa?"
"Thế nếu đó chưa là đáy?"
"Thì bác lại mua tiếp"
"Nếu thị trường giảm tiếp?"
"Bác mua tiếp"
"Giảm nữa thì sao ạ?"
"Giảm gì mà giảm lắm thế. Lấy đâu ra lắm tiền mà mua nữa"
"Cháu chỉ hỏi thế thôi, nếu hành động như bác là sai đấy. Cháu xin lấy một ví dụ cho bác xem: Giả sử ta quay lại thời điểm thị trường giảm năm ngoái, VNI lao từ 632 xuống 480. Đến mức đó là đã giảm kinh khủng rồi phải không ạ? Đến lúc này bác cảm thấy là đáy lắm rồi bèn dốc tiền mua vào, nhưng thị trường lại đi xuống 450. Vét nốt những đồng còn lại trong túi bác mua được một ít ở 450. Nhưng thị trường lại lao xuống 420 – Kinh hoàng… Thị trường lao xuống 410 – Tuyệt vọng… Thị trường lao xuống 400 – … Thị trường lao xuống… May mà lúc này tất cả các lực lượng ra tay vực thị trường lên. Bây giờ cháu sẽ kẻ một vạch màu xanh ở mức VNI 480 cắt qua đồ thị cả chiều xuống và chiều đi lên. Bác thấy rõ ràng VNI muốn đi lên sẽ phải cắt qua mức 480 mới lên được đúng không ạ? Giá cổ phiếu ở Mức VNI 480 bên mũi tên đỏ và VNI 480 bên mũi tên xanh hầu như bằng nhau! Nếu bác chọn mua vào lúc VNI 480 bên mũi tên đỏ, bác sẽ có những quãng thời gian kinh hoàng. Nếu bác chọn mua vào lúc VNI 480 bên mũi tên xanh, bác hoàn toàn thoải mái. Bác chọn bên nào?"
"Còn chọn gì hả cháu, bên xanh chứ còn gì nữa. Thôi, bác biết là bác dại rồi"

Phần 8 – Tín hiệu thị trường

1. Thị trường luôn vô lý hơn tưởng tượng

Thấy tôi ủ rũ quá. Nói gì thì nói chứ tôi vẫn đang lỗ 25 triệu và số cổ phiếu còn lại, mang tiếng là bluechip chứ vẫn giảm giá qua từng ngày. Tất nhiên, may mắn là tôi đã stop loss, chứ không thì bây giờ 100 triệu chắc còn 60 triệu. Cháu tôi nói:

– "Thôi thì cháu sẽ nói cho bác biết các biểu hiện khi thị trường đã qua đáy. Bác lưu ý nhé. Cháu nói qua đáy chứ không phải đến đáy. Nếu muốn mua vào thì luôn mua vào khi thị trường đã qua đáy. Nhưng trước khi thị trường qua đáy. Vì từ bây giờ (cuối tháng 4/2007) tới lúc đó cũng khá lâu đấy bác ạ! Cháu muốn nói cho bác biết một số cái bẫy trong khi thị trường lao xuống đáy. Bác cố gắng nhớ 2 câu khẩu quyết này:

-Thị trường luôn vô lý hơn bạn tưởng tượng. Nếu bác tưởng tượng đáy của thị trường là 800 điểm thì hãy chuẩn bị tinh thần xa hơn chút nữa đi. Giống như khi thị trường đi lên! Lúc thị trường 800 điểm, ai cũng nghĩ VNI 1.000 là kinh khủng lắm rồi. Nhưng thị trường còn vô lý đi thêm một đoạn 170 điểm nữa.

-Thị trường đi lên mua vào bên tay trái dốc cao. Thị trường đi xuống mua vào bên tay phải vực thẳm. Cháu đánh dấu 2 vòng tròn xanh trên đồ thị đó. Bác không cần tài năng gì đặc biệt chỉ cần làm đúng 3 điều:

-Có vốn nhàn rỗi

-Kiên nhẫn không có giới hạn

-Mua vào tay phải vực thẳm, tay trái dốc cao

Đảm bảo bác thành công và bằng 70% Buffet

2Lỗ ít không bán. Lỗ nhiều quá không chịu nổi thì bán bằng được

Điều này chắc cháu không cần nói nhiều đúng không ạ. Người ta gọi là "Chưa thấy quan tài chưa đổ lệ – Thấy quan tài rồi nước mắt như mưa". Khi vẫn còn nhiều người nhăm nhe khởi nghĩa, khi vẫn còn nhiều người cắn răng chịu lỗ thì thị trường vẫn chưa qua đáy đâu bác ạ. Tới lúc nào lỗ nhiều quá không chịu nổi, tìm cách bán bằng được, lúc đó thị trường mới qua đáy"

3. Đừng sa vào để rồi trở thành nạn nhân của những đợt hồi phục giả tạo

Trên đường đi xuống đáy, thị trường sẽ có nhiều đợt hồi phục giả tạo. Tại sao lại có những đợt hồi phục giả tạo trước khi thị trường hồi phục thật sự? Khi thị trường đi xuống, không nói thì ai cũng rõ người bán là ai rồi. Những người stop loss và những người bottom fishing. Tùy thuộc vào

Quy mô vốn (cực lớn, lớn, nhỏ)
Nguồn vốn (nhàn rỗi, vay, cầm cố)
Tính cách: hoang mang, kiên định một cách ngây thơ, kiên định một cách ngốc nghếch v.v…
Thời gian nhận ra cần phải stop loss sẽ khác nhau
Người mua là ai?

Những định chế tài chính mua bù đắp danh mục sau khi đã bán trước đó. Mua chậm rãi, từ tốn
Những người nôn nóng muốn gỡ lại khoản thua lỗ. Ào ào mua ngay khi nghĩ thị trường đã quay đầu
Những người mua bình quân giá giảm. Cảm thấy cổ phiếu mình có vẻ không giảm nữa là mua bình quân ngay
Những người chơi bottom fishing (mua một cách mưu mẹo)
Tùy thuộc vào xu hướng cấp 3 của mỗi phiên giao dịch mà tính chất người mua – bán sẽ thay đổi.
Khi thị trường đã đi xuống 4 – 5 phiên là bắt đầu diễn ra quá trình phân hóa tư duy:

Những định chế tài chính cảm thấy thị trường phục hồi giả tạo là sẽ ngừng mua hoặc mua ít
Những người nôn nóng là ào vào mua ngay
Những người mua bình quân giá giảm cũng ào vào mua
Những người chơi bottom fishing cân nhắc bán ra (để mua lại rẻ hơn vài phiên sau đó)
Thêm một lực lượng nhiệt tình nữa. Thay vì phải stop loss lại quay ra không bán (tiết cung) mà mua thêm vào (tăng cầu)
Chính vì thế dù thị trường có lên (kể cả vài chục điểm) nhưng giá trị giao dịch vẫn thấp (chẳng qua vào phiên phục hồi giả tạo cung thấp hơn cầu thì giá lên thôi). Thậm chí ngay phiên sau đó thị trường lại quay đầu vì sức cầu cạn, cung tăng lên.

4. Dấu hiệu cho thấy thị trường đã phục hồi thật sự

Lẽ ra cháu sẽ nói dấu hiệu này sau khi cho bác biết vài sai lầm nữa. Nhưng sợ bác làm liều nên cháu nói luôn.
Thị trường tăng vài phiên liên tiếp
Giá trị giao dịch lớn hơn hẳn mức trung bình của giá trị giao dịch trong quá trình suy giảm, và tăng ổn định theo đà tăng của thị trường
VNI đã cao hơn mức vài phiên trước > 10%
Phân tích kỹ thuật cho thấy tất cả các chỉ số đều thuận chiều theo xu hướng tăng. Nếu bác chưa thạo lắm thì cứ nhìn vào MACD là được: MACD (26:12) cắt mạnh EXP (9) theo hướng từ dưới đi lên. Divergence (+) dương".

Phần 9 – Thị trường

Thị trường luôn vô lý hơn tưởng tượng
Thấy tôi ủ rũ quá. Nói gì thì nói chứ tôi vẫn đang lỗ 25 triệu và số cổ phiếu còn lại, mang tiếng là bluechip chứ vẫn giảm giá qua từng ngày. Tất nhiên, may mắn là tôi đã stop loss, chứ không thì bây giờ 100 triệu chắc còn 60 triệu. Cháu tôi nói:
"Thôi thì cháu sẽ nói cho bác biết các biểu hiện khi thị trường đã qua đáy. Bác lưu ý nhé. Cháu nói qua đáy chứ không phải đến đáy. Nếu muốn mua vào thì luôn mua vào khi thị trường đã qua đáy. Nhưng trước khi thị trường qua đáy. Vì từ bây giờ (cuối tháng 4/2007) tới lúc đó cũng khá lâu đấy bác ạ! Cháu muốn nói cho bác biết một số cái bẫy trong khi thị trường lao xuống đáy. Bác cố gắng nhớ 2 câu khẩu quyết này:
Lỗ ít không bán. Lỗ nhiều quá không chịu nổi thì bán bằng được
"Điều này chắc cháu không cần nói nhiều đúng không ạ. Người ta gọi là "Chưa thấy quan tài chưa đổ lệ – Thấy quan tài rồi nước mắt như mưa". Khi vẫn còn nhiều người nhăm nhe khởi nghĩa, khi vẫn còn nhiều người cắn răng chịu lỗ thì thị trường vẫn chưa qua đáy đâu bác ạ. Tới lúc nào lỗ nhiều quá không chịu nổi, tìm cách bán bằng được, lúc đó thị trường mới qua đáy"
Đừng sa vào để rồi trở thành nạn nhân của những đợt hồi phục giả tạo
Trên đường đi xuống đáy, thị trường sẽ có nhiều đợt hồi phục giả tạo. Tại sao lại có những đợt hồi phục giả tạo trước khi thị trường hồi phục thật sự? Khi thị trường đi xuống, không nói thì ai cũng rõ người bán là ai rồi. Những người stop loss và những người bottom fishing. Tùy thuộc vào
Quy mô vốn (cực lớn, lớn, nhỏ)
Nguồn vốn (nhàn rỗi, vay, cầm cố)
Tính cách: hoang mang, kiên định một cách ngây thơ, kiên định một cách ngốc nghếch v.v…
Thời gian nhận ra cần phải stop loss sẽ khác nhau
Người mua là ai?
Những định chế tài chính mua bù đắp danh mục sau khi đã bán trước đó. Mua chậm rãi, từ tốn
Những người nôn nóng muốn gỡ lại khoản thua lỗ. Ào ào mua ngay khi nghĩ thị trường đã quay đầu
Những người mua bình quân giá giảm. Cảm thấy cổ phiếu mình có vẻ không giảm nữa là mua bình quân ngay
Những người chơi bottom fishing (mua một cách mưu mẹo)
Tùy thuộc vào xu hướng cấp 3 của mỗi phiên giao dịch mà tính chất người mua – bán sẽ thay đổi.
Khi thị trường đã đi xuống 4 – 5 phiên là bắt đầu diễn ra quá trình phân hóa tư duy:
Những định chế tài chính cảm thấy thị trường phục hồi giả tạo là sẽ ngừng mua hoặc mua ít
Những người nôn nóng là ào vào mua ngay
Những người mua bình quân giá giảm cũng ào vào mua
Những người chơi bottom fishing cân nhắc bán ra (để mua lại rẻ hơn vài phiên sau đó)
Thêm một lực lượng nhiệt tình nữa. Thay vì phải stop loss lại quay ra không bán (tiết cung) mà mua thêm vào (tăng cầu)
Chính vì thế dù thị trường có lên (kể cả vài chục điểm) nhưng giá trị giao dịch vẫn thấp (chẳng qua vào phiên phục hồi giả tạo cung thấp hơn cầu thì giá lên thôi). Thậm chí ngay phiên sau đó thị trường lại quay đầu vì sức cầu cạn, cung tăng lên.
Dấu hiệu cho thấy thị trường đã phục hồi thật sự
"Lẽ ra cháu sẽ nói dấu hiệu này sau khi cho bác biết vài sai lầm nữa. Nhưng sợ bác làm liều nên cháu nói luôn.

Phần 10 – Hành động

Hãy quan tâm tới chính số tiền trong tài khoản của mình
"Khi thị trường down bác hãy quan tâm tới chính số tiền trong tài khoản của mình. Đừng để chỉ số VNI đánh lừa. Đừng để giao dịch của các định chế lớn đánh lừa cảm giác"
"Cháu nói thế là có ý gì vậy?"
"Vâng! Thế này bác nhé. Giả sử bác không stop loss. Trong tài khoản của bác có chủ yếu là cổ phiếu PNs. Mặc dù VNI không giảm nhiều từ 1.170 xuống 1.050 chẳng hạn. Chỉ giảm khoảng 10% nhưng thực tế bác đã lỗ khoảng 20% rồi. Hiện tại cũng thế, VNI giảm từ 1.170 xuống 1.000 – chỉ giảm 14% nhưng sự thực bác đã mất 30 – 35% rồi đấy. Bác cũng đừng để giao dịch của các định chế lớn đánh lừa cảm giác. Hôm nào thị trường giảm, định chế lớn mua nhiều lên! Bác thấy yên tâm vì nó mua nhiều thế chắc không giảm nữa đúng không ạ? Nhưng hôm sau lại giảm nữa! Bác lại thấy định chế mua nhiều hơn nữa. Không thể hiểu nổi đúng không ạ? Nó mua nhiều mà giá vẫn cứ giảm??? Đến hôm thị trường tăng thì định chế lớn lại mua ít đi?"
"Ừ, bác thấy nó cứ rối tinh"
"Vấn đề không có gì khó hiểu nếu bác đặt mình vào vị trí của họ. Mua vào ở một mức giá hợp lý để bù đắp dần danh mục đã bán. Ngày nào họ cũng đặt mua hầu như với một khối lượng cố định, ở một khoảng giá cố định. Như vậy hôm nào giá giảm họ mua được nhiều, giá càng giảm họ mua càng được nhiều. Hôm nào dân mình tranh mua thì nghiễm nhiên họ mua được ít. Dư mua trần chủ yếu của dân mình, còn dư mua không trần là của họ"
"Sao khổ thế cháu? Dân đầu cơ nhỏ toàn phải mua đắt"
"Vâng! Vì không kiên nhẫn bác ạ"
Cần làm những gì trong lúc chờ đợi thị trường qua đáy
Chuẩn bị về mặt tinh thần: lòng kiên nhẫn và sự kiềm chế

"Nói đi nói lại thì phẩm chất đầu tiên đối với nhà đầu tư hay đầu cơ là sự kiên nhẫn bác ạ. Bác thấy trên thị trường, trên các phương tiện thông tin cứ nháo nhào. Người bảo lao vào ngay không mất cơ hội, người bảo chờ đợi, người bảo thế này, người bảo thế kia, thông tin lung tung hết cả, bác thấy có hoa mắt không? Cháu lấy ví dụ nhỏ để bác thấy sự quan trọng của lòng kiên nhẫn. Giả sử có những người hô phải mua ngay không là mất cơ hội. Đến cuối năm (12/2007) thị trường sẽ tăng đùng đùng. Theo dự báo của nhiều người VNI cuối năm sẽ tăng hơn lúc đỉnh 1.170 khoảng > 10%, tức là khoảng 1.300 điểm cuối năm nay. Vậy từ nay tới lúc đó VNI tăng thêm 300 điểm. Cứ cho là đều đặn tháng sau cao hơn tháng trước 30 điểm. Cháu nói là đều đặn bởi từ giờ đến lúc đó hầu như không có thông tin cực tốt gây đột biến cho thị trường. Khi xu hướng đi lên chưa rõ ràng như hiện nay, thì bác chờ đợi thêm 1 – 2 tháng nữa. Coi như mất cơ hội chút xíu nhưng sự an toàn cho đồng vốn tăng lên rất nhiều đúng không ạ?"
"Giả sử có người hô thị trường còn xuống nữa, suy giảm vẫn chưa đến đáy, nếu vậy bình tĩnh chờ đợi là đúng quá rồi. Bác đừng lo là không mua vào kịp vì trên đường đi lên thị trường vẫn có những phiên điều chỉnh. Như vậy, trong bất luận trường hợp nào hiện nay (đi lên từ giờ cho tới hết năm, hoặc còn xuống nữa rồi mới lên được) thì kiên nhẫn quan sát và chờ đợi vẫn mang lại lợi ích hơn là nóng vội"
"Chuẩn bị về vốn. Bác nên để đồng vốn của bác. Tôi vẫn còn 50 triệu tiền mặt sau khi đã stop loss mà! Dưới hình thức có khả năng chuyển đổi cao nhất để sẵn sàng quay lại thị trường khi đã qua đáy. Cháu biết nhiều người đã chuyển vốn ra khỏi thị trường chứng khoán, vì sốt ruột thấy vốn không sinh lời nhiều nên đưa vốn vào những hình thức khó chuyển đổi khi cần thiết (bất động sản, thị trường hàng hóa, cho vay lãi …) thành ra khi quay lại thị trường là có tâm lý chậm chân, nôn nóng, lại phải tranh mua trần một cách không cần thiết"
Chuẩn bị danh mục mua vào
Bác nên bắt đầu nghiên cứu để lập ra một danh mục mua vào khi thị trường qua đáy. Cháu xin gợi ý một số lưu ý khi lập danh mục

Cổ phiếu được chọn phải là bluechip với các chỉ số cơ bản thật tốt
Cổ phiếu được chọn càng giảm giá ít nhất trong đợt suy giảm này càng tốt
Cổ phiếu càng có tính thanh khoản cao càng tốt
Cổ phiếu có ngành nghề được coi là hot sẽ được ưu tiên hơn"

"Bác nên lựa ra một danh sách khoảng 10 loại cổ phiếu là vừa. Các cổ phiếu được xếp theo thứ tự từ tốt nhất >>> giảm dần xuống. Xếp thế nào là theo quan điểm và nhận định của riêng bác. Bác có thể coi như các cổ phiếu từ thứ 1 đến 5 là danh mục chính, thứ 6 đến 10 là danh mục dự phòng. Bác nên chia tiền ra làm 6 – 7 phần. Khi thị trường qua đáy thì bác mua vào 4 – 5 loại cổ phiếu đã xác định trong danh mục chính. 2 phần tiền còn lại dùng để dự phòng. Tại sao lại không mua hết tiền, tại sao cần khoản tiền dự phòng này? Cháu sẽ giải thích kỹ khi thị trường qua đáy và nhắc bác mua vào"

Tinh thần thanh thản

"Sau khi đã chuẩn bị đầy đủ các bước trên, bác nên quay lại với nhịp sống bình thường, đừng quá lo nghĩ về việc thua lỗ vừa qua"

"Vẫn còn hơn 40 sai lầm mà cháu. Thế đến đây là hết sai lầm rồi à?"

"Hết sai sao được hả bác? 40 sai lầm đó đang nằm ở phía trước. Trong giai đoạn thị trường đi lên mà bác"

Phần 11 – Xây dựng cơ sở dữ liệu

Không tự mình xây dựng cơ sở dữ liệu. Một sai lầm cơ bản
"Cháu và bác lại coi như bắt đầu từ đầu nhé. Trong lúc chờ thị trường qua đáy và phục hồi thật sự thì bác nên bắt đầu tự xây dựng cơ sở dữ liệu cho mình"
"Nhưng bác thấy ngày nào bản tin chứng khoán, báo đài mà chả có?"
"Đó là dành cho những người đầu cơ bác ạ. Còn nếu bác muốn đi theo con đường của ông Buffet thì bác phải tự xây dựng cơ sở dữ liệu cho chính mình. Thời cơ của bác đang sắp đến đấy. Bác tự xây dựng dữ liệu chính là cách tự đãi cát tìm vàng. Chính trong quá trình này bác sẽ tìm thấy những viên kim cương bị vùi trong cát. Bác tự xây dựng xong thì sự tự tin sẽ tăng lên rất nhiều. Chỉ còn 2 – 3 tháng thôi, bác không nhanh là vuột mất cơ hội làm mini Buffet đó"
"Vậy bắt đầu từ đâu hả cháu?"
"Vâng! Bác bắt đầu với sàn HaSTC đi vậy. Vì ở đó đang khớp lệnh liên tục tiên tiến hơn HoSTC. Và quan trọng hơn hết là ở đó có rất nhiều hạt vàng theo tiêu chuẩn của ông Buffet. Bác hãy sử dụng excel và bắt đầu với các chỉ số:
"Trước mắt là những chỉ số cơ bản đó đã, sau này khi nghiên cứu sâu vào một doanh nghiệp bác phát hiện ra như vàng trong cát thì bác có thể nghiên cứu thêm các chỉ số:
"Nhưng bác thấy khó hiểu quá?"
"Không sao đâu bác. Cháu cùng làm với bác mà! Đến đâu không hiểu thì cháu sẽ giải thích kỹ cho bác. Việc đầu tiên cần làm hôm nay là bác lập một bảng tính excel đi, rồi bác điền mã của 86 loại cổ phiếu, số lượng cổ phiếu niêm yết, số lượng cổ phiếu đang lưu hành…"
Quan sát bức tranh toàn cảnh trước khi đi sâu vào chi tiết
"Cháu ơi, nhiều mục bác chưa tìm được dữ liệu?"
"Không sao bác ạ! Chúng ta sẽ hoàn thiện dần, chỗ nào chưa tìm được dữ liệu bác cứ ghi vào "N/A" rồi bổ sung sau khi có dữ liệu"
Thị trường còn phục hồi giả tạo nhiều lần trước khi thật sự xác định được đáy
Lúc nào cũng lo sợ người khác tranh mua mất lúc thị trường đi lên, dẫn tới cắm đầu vào tranh mua khi thị trường xuống. Chính điều đó gây nên những cơn hồi phục giả tạo và gây nên sự hoài nghi khi thị trường đi lên thực sự. Tôi nói với cháu tôi:
"Thôi! Hay là bác cứ mua vào lúc thị trường đi xuống nhé! Chứ lúc lên tranh nhau với đại gia mệt lắm"
"Tại sao lại phải tranh nhau hả bác? Khi thị trường đi xuống, ai cũng sợ phải tranh nhau lúc đi lên. Nên chỉ hơi có cảm giác đáy là tất cả cá con nhao vào! Nhưng lực đẩy chỉ như ngọn lửa rơm nên loáng cái là tàn. Sau nhiều lần như vậy thì sức cầu của cá con giảm dần, nhuệ khí cũng sụt giảm. Tới lúc thị trường đi lên thực sự (xem 35) thì tâm lý hoài nghi lan tràn. Bác đủ kiến thức và tự tin thì vẫn vào thị trường thoải mái vì sẽ có 1 – 2 phiên điều chỉnh mà bác! Thừa thãi cho những người hiểu biết"
Nên lựa chọn rõ ràng quan điểm trước khi tham gia thị trường chứng khoán
"Bác sốt ruột quá rồi! Mấy hôm nay bác có cảm giác VNI 900 là đáy thị trường rồi! HaSTC Index cũng giảm nhiều lắm cháu ạ!"
Cháu tôi cười:
"Bác đã tổng hợp xong bảng cơ sở dữ liệu về HaSTC chưa ạ? Bác sẽ thấy có nhiều cổ phiếu đáp ứng tiêu chuẩn của ông W.B rồi đấy. Nhưng chỉ có P/E chưa đạt đúng không ạ?. Bác đừng lo! P/E đâu phải bất biến đúng không ạ? Khi bác hiểu giá trị của cổ phiếu đó và mọi người hoang mang về lòng tin thì không sớm thì muộn P/E cũng rớt đúng về mức bác mong đợi. P rớt thì P/E rớt theo mà bác!"
"Cháu chỉ muốn bác lựa chọn rõ ràng 1 trong 2 quan điểm khi tham gia thị trường. Khi chọn rồi thì bác nên kiên định với niềm tin của mình. Quan điểm của các quỹ đầu tư là thời gian là yếu tố chính để tạo nên lợi nhuận trong thị trường chứng khoán. Cái này nghe hơi lạ tai đúng không bác? Nhưng thực tế hàng ngày bác gửi tiền tiết kiệm thì thời gian là yếu tố chính để sản sinh ra

lợi nhuận đó. Gửi càng lâu, càng ổn định thì lãi suất càng cao, gửi càng ngắn, càng bất ổn thì lãi suất càng thấp. Theo quan điểm này thì với các quỹ, tham gia vào thời điểm thích hợp, thời gian lưu lại càng lâu sẽ sinh ra lợi nhuận tích lũy càng lớn. Nhưng quan điểm của các trader là dao động về giá sinh ra lợi nhuận, dao động càng nhiều thì rủi ro càng cao nhưng lợi nhuận càng lớn, không có dao động tức là không có lợi nhuận. Thường thì những người mới luôn xác định đầu tư lâu dài, nhưng vì không lựa chọn được cổ phiếu có chỉ số tốt, không vào thị trường đúng thời điểm, dẫn tới không chịu nổi ảnh hưởng của dao động về giá"

Bác biết rồi, nhưng sốt ruột quá, đến đáy chưa hả cháu?

Phần 12 – Dấu hiệu thị trường trước đáy

Những biểu hiện của thị trường trước đáy.
"Bác cứ yên tâm đi nghỉ! Cháu sẽ nói với bác những biểu hiện này khi bác đi nghỉ về (1/5). Bác yên tâm! Thời gian trước đáy của thị trường kéo dài một đến vài tuần đủ để bác tham gia vào thị trường mà! Bác đừng nóng ruột"
Sự phát triển (hay suy thoái) của nền kinh tế nói chung và của doanh nghiệp nói riêng quyết định xu thế cấp 1 tăng trưởng (hay suy thoái) của thị trường (hoặc một cổ phiếu cụ thể). Sự kỳ vọng (hay thất vọng) một cách thái quá của các nhà đầu tư (đầu cơ) sẽ làm nảy sinh xu thế cấp 2 ngược chiều với xu thế cấp 1. Còn xu thế cấp 3 hoàn toàn phụ thuộc vào lực cung – cầu trong từng thời điểm cụ thể. Khi cầu (cung) liên tục lớn hơn cung (cầu) thì xu hướng cấp 3 sẽ mạnh dần lên và tác động tới xu thế cấp 2.
Xét tới tình hình cụ thể hiện nay (xu thế cấp 2 là xu thế đi xuống, trong khi vẫn có những đợt hồi phục nhẹ) thì lực cung – cầu là yếu tố quyết định thị trường có tiếp tục đi xuống hoặc đảo chiều.
"Bác đừng quan tâm tới việc tăng giảm một vài chục điểm của VNI để suy luận ra thị trường có đảo chiều hay không, bác hãy nhìn vào tương quan cung – cầu hàng ngày. Cháu xin chia thị trường sẽ biến động theo các hướng sau trong khoảng 5 – 10 phiên giao dịch liên tục (tùy thuộc vào quan hệ cung – cầu). Trong tình hình hiện nay thì:
VNI tăng nhẹ, giá trị giao dịch không tăng (hoặc giảm): lực cầu mạnh hơn lực cung một cách tương đối, nhưng không mạnh một cách tuyệt đối. Người bán đang nghe ngóng, lưỡng lự xem có nên (hoặc bị ép) phải bán ra hay không? Nếu kéo dài tình trạng này không sớm thì muộn thị trường sẽ tiếp tục giảm (một cách từ từ)
VNI tăng nhẹ, giá trị giao dịch tăng dần: lực cầu mạnh hơn lực cung một cách tương đối. Về trị tuyệt đối thì lực cầu đã được tiếp thêm dòng tiền mới khá mạnh. Người mua đang mua dần vào, những người muốn bán để rời thị trường đã có quyết định dứt khoát. Thị trường chưa phục hồi hoàn toàn nhưng không giảm nữa
VNI tăng mạnh, giá trị giao dịch tăng mạnh: lực cầu rất mạnh cả về tương đối và số tuyệt đối. Tất cả nhu cầu rời bỏ thị trường của người bán đều được người mua đáp ứng hết. Một niềm tin vào thị trường hồi phục lớn hơn gấp nhiều lần sự sợ hãi do thua lỗ của những người muốn rời bỏ thị trường. Thị trường sẽ đảo chiều ngoạn mục. Nên mau chóng mua vào ở những phiên điều chỉnh
VNI giảm nhẹ, giá trị giao dịch giảm: lực cầu yếu nhưng lực cung đã cạn kiệt. Ai muốn bán thì đã bán rồi. Thị trường rơi vào hai trường hợp
Nếu là thời kỳ cuối của quá trình suy giảm thì khó có thể xuống sâu nữa nhưng hồi phục thì chưa.
Nếu là thời kỳ đầu của quá trình suy giảm thì hãy coi chừng. Nên mau chóng stop loss vì có nhiều người vẫn chưa tin là thị trường giảm. Họ sẵn sàng làm bia đỡ đạn cho bác. Vậy bác còn chờ đợi gì nữa? Mau chóng chạy thôi!
VNI giảm nhẹ, giá trị giao dịch tăng: cầu yếu hơn cung và những người đang mua vào hy vọng thị trường đã tới đáy. Hết sức thận trọng với trường hợp này vì sẽ xảy ra giảm rất sâu khi sức cầu suy kiệt hoặc VNI phá ngưỡng tâm lý.
VNI giảm mạnh, giá trị giao dịch tăng mạnh: cung lớn hơn cầu nhưng sự lớn hơn này là giả tạo vì người mua khéo léo đáp ứng hết mọi nhu cầu bỏ chạy của người bán nhưng không làm thị trường tăng. Khi lực cung cạn kiệt thì sức cầu sẽ áp đảo và đẩy thị trường trở về mốc trước khi giảm mạnh một cách nhanh chóng. Thị trường chấm dứt giai đoạn suy giảm và bước vào thời kỳ tích lũy.
"Bác nên từ từ mua vào! Đừng lo sợ khi thấy ngày nào VNI cũng mất đi vài chục điểm. Khi thị trường đảo chiều là bác sẽ thu lời nhanh chóng"
"Vậy theo bác hiểu. Chỉ nên mua vào khi giá trị giao dịch tăng thật mạnh?"
"Vâng, đúng vậy bác ạ!"
Trong thị trường chứng khoán – hiện tại thực ra đã là quá khứ
Nhìn thị trường đi lên một màu xanh mát mắt, tôi gọi ngay điện thoại cho cháu trai:

"Cháu ơi, hôm nay thị trường lên phiên thứ 5 liên tiếp rồi đấy. Nhưng bác vẫn bình tĩnh chờ theo lời dặn của cháu. Bác vẫn băn khoăn một chút. Cháu nói trong mục 44 là có khả năng thị trường vẫn giảm từ từ, nhưng hôm nay theo bác thị trường có lẽ đã phục hồi. Vậy có gì mâu thuẫn không cháu?"
Cháu tôi cười to:
"Không có gì mâu thuẫn đâu bác ạ. Trong thị trường chứng khoán hiện tại thực ra đã là quá khứ"
"Cháu nói khó hiểu quá, bác vẫn chưa hiểu gì cả?"
"Vâng, để cháu giải thích nhé! Thị trường luôn diễn biến một cách liên tục. Cái mà bác đang nhìn thấy thực tế đã là quá khứ. Tức là muốn bám sát thị trường thì tư duy của bác phải có khả năng liên tục điều chỉnh các mốc thời gian trong quá khứ. Khi cháu nói với bác lần trước, thì mốc thời gian trong quá khứ là khi VNI ~ 905 nhưng từ đó đến nay đã có nhiều biến đổi. Vậy thì bác phải chỉnh lại mốc thời gian để xem xét, cụ thể là bác phải lấy mốc thời gian là ngày hôm qua khi VNI < 950 để xem xét xu hướng sắp tới của thị trường. Cháu và bác cùng xem lại thị trường với mốc thời gian là ngày hôm qua nhé!
Về mặt tâm lý: Nhà đầu tư (đầu cơ) đã có một thời kỳ nghỉ dài đủ để bình tĩnh xem xét lại nhiều vấn đề. Ở NYSE chẳng hạn, khi thị trường xuống dốc quá nhanh thì người ta dừng giao dịch 30 phút để các nhà đầu tư, đầu cơ trấn tĩnh lại. Còn vừa rồi kỳ nghỉ kéo dài tới 6 ngày lận! Quá đủ để cân nhắc. Chính nhờ sự cân nhắc cẩn thận đó nên thị trường tăng rất thận trọng trong 3 phiên sau kỳ nghỉ.
Ngưỡng kháng cự Fib và ngưỡng kháng cự tâm lý: Trên đường đi xuống gần đây nhất thị trường có các ngưỡng kháng cự
Ngưỡng kháng cự tâm lý 1.000
Ngưỡng Fib 970
Ngưỡng Fib 920
Ngưỡng kháng cự tâm lý 900
Tâm lý của nhà đầu tư, đầu cơ luôn thích các số chẵn. TA không coi trọng lắm những ngưỡng kháng cự là số chẵn này. Nhưng ở một thị trường mới nổi thì bác không nên coi nhẹ các ngưỡng kháng cự tâm lý là số chẵn. Thực tế cho thấy khi VNI trượt dưới 1.000 thì nó nảy lên một nhịp trở lại trên 1.000 khi vấp ngưỡng Fib 970. Nhưng sau đó nó lao xuống rất nhanh, xuyên qua 970 rồi 920 một cách khá dễ dàng. Rồi vấp phải ngưỡng tâm lý 900, nó quay đầu lên. Trên đường đi lên, nó lại vượt qua mốc 920 và 970 cũng rất nhẹ nhàng như khi nó lao xuống. Và thị trường còn phải làm nốt một nhiệm vụ cuối cùng để khẳng định đã hồi phục thật sự hay chưa? Vượt mốc 1.000. Khả năng nó có vượt được mốc 1.000 hay không và những yếu tố nào hỗ trợ nó vượt mốc 1.000?
MACD: Lần đầu tiên kể từ khi thị trường suy giảm từ đỉnh tăng trưởng 1.170 đã diễn ra sự phân kỳ mạnh mẽ nhất của MACD (26,12) và EXP (9). Tuy chưa thể khẳng định thị trường đã phục hồi hoàn toàn nhưng tín hiệu crossover của MACD cho thấy tình hình thị trường đã khả quan hơn rất nhiều so với thời gian một tháng trước đây.
SMA
SMA (5): đường giá cắt mạnh SMA (5) và SMA (5) đổi chiều đi lên là tín hiệu rất tích cực, nhưng về thực chất nó chỉ là hệ quả tất yếu của 5 phiên tăng giá liên tiếp vừa qua
SMA (9) và SMA (20): đường giá đã cắt mạnh qua SMA (9) nhưng mới chỉ có xu hướng sẽ cắt qua SMA (20), tức là thị trường vẫn đang chờ đợi VNI vượt 1000
Đường BB: mặc dù đường giá đã đảo chiều và đang dao động giữa cận trên của BB và SMA nhưng biên độ của BB chưa thấy có sự đột biến mạnh?
Khối lượng và giá trị giao dịch: đã bắt đầu xu hướng tăng nếu tính trong 2 phiên vừa qua, nhưng vẫn cần phải duy trì xu hướng tăng trong 3 – 4 phiên tới
MFI, MMT, RSI đều theo xu hướng rất tích cực
Giá vốn cổ phiếu của các nhà đầu tư, đầu cơ nhỏ: có một trở ngại nho nhỏ trong quá trình hồi phục đi lên của thị trường là số vốn của các nhà đầu tư, đầu cơ nhỏ mắc lại ở mức VNI 1030 khá

nhiều. Thị trường cần có sức cầu đủ mạnh để kéo VNI vượt qua sức cung ở ngưỡng 1030.
"Bác lưu ý một chút về điều này nhé! Lần phục hồi 8/2006 các nhà đầu tư nhỏ bị mắc khá nhiều ở mức VNI 510 ~ 520 điểm nên khi thị trường xuống đáy 400 rồi hồi phục, đến ngưỡng 520 thì chựng lại. Nhưng vì thị trường hồi phục một lèo 120 điểm ~ 30% nên cách rất xa đáy và không bị retest. Lần này ngưỡng cản 1030 quá gần 900, thị trường từ 900 lên 1030 chỉ là 14% nên cháu thấy hơi gợn gợn.
"Vậy tóm lại tình hình là thế nào hả cháu?"
"Cháu vẫn thấy hơi gợn một chút trong lần phục hồi này. Theo cháu bác nên chuẩn bị sẵn cho mình 2 kịch bản để đối phó"

Phần 13 – Chuẩn bị các tình huống

Chuẩn bị sẵn kịch bản đối phó cho 2 tình huống xảy ra: hồi phục thật sự và có retest
"Bác có thể thấy trong lần hồi phục giả tạo 18/4, cháu có thể nói ngay đó là một bull trap. Nhưng với lần này có vẻ là hồi phục thật sự nhưng cháu vẫn hơi gợn là sẽ có retest. Cháu và bác sẽ cùng xây dựng kịch bản cho cả hai trường hợp. Việc đầu tiên cháu và bác cần xác định ngay, đó là cổ phiếu nào giảm ít nhất trong thời gian vừa qua? Bởi vì, như có lần trong thời gian trước đây, cháu đã nói những cổ phiếu nào giảm ít nhất thì sẽ phục hồi lại nhanh nhất. Chỉ sau khi đợt suy giảm hoàn tất ta mới biết được những cổ phiếu nào giảm ít nhất. Nhiều khi điều này rất bất ngờ đó bác! Nhiều cổ phiếu ta tưởng là tốt hóa ra lại không ổn, nhiều cổ phiếu ta không chú ý lại trở thành những chú ngựa ô sáng giá, bứt phá một cách mạnh mẽ trong tương lai"
"Việc xác định những cổ phiếu này và cân nhắc mua vào luôn là việc làm cần thiết để sinh ra lợi nhuận, dù cho thị trường phục hồi thật sự hay sẽ bottom check. Vì sao lại như vậy?"
Bởi vì khi thị trường suy giảm mà những cổ phiếu này giảm rất ít, tức là đã có những con cá mập với sức cầu lớn đang lặng lẽ gom vào
Khi thị trường hồi phục thì không phải dòng tiền chảy trở lại vào các cổ phiếu đều như nhau. Tiền chỉ chảy vào những kênh nào mà nó đánh hơi thấy lợi nhuận ở đó là nhiều nhất, những blue chips sáng giá trong tương lai. BCs hôm qua có thể sẽ vẫn là BCs ngày mai, nhưng lợi nhuận thu được từ đó sẽ không thể nào lớn bằng những cổ phiếu bình thường ngày hôm qua sẽ vụt tỏa sáng thành BCs trong tương lai đúng không bác?
"Vậy thế nào là giảm ít nhất?"
"Bác đừng phạm sai lầm là lấy (giá đỉnh – giá đáy) của từng cổ phiếu rồi tính ra số % suy giảm nhé. Khi làm như vậy, vô hình chung bác đã tách rời cổ phiếu đó ra khỏi diễn biến chung của thị trường. Vì khi thị trường vận động, thì cổ phiếu vận động theo. Trong nhiều trường hợp, dù cho thị trường suy giảm thì bản thân cổ phiếu vẫn có những sức cầu riêng hỗ trợ. Có nhiều thuật toán phức tạp để xác định điều này. Nhưng bác có thể dùng một phương pháp đơn giản mà độ chính xác vẫn rất cao:
So sánh những cổ phiếu đang tìm hiểu với VNI
Lấy hai mốc. Giá của cổ phiếu khi VNI 1.170 và giá của cổ phiếu khi VNI 905 để so sánh"
"Cháu xin lấy một ví dụ minh họa"
"Bác có thể thấy cổ phiếu cháu lấy làm ví dụ tăng trưởng trễ hơn VNI một nhịp. Tức là gia tốc tăng trưởng của cổ phiếu này lớn hơn hẳn VNI. Khi VNI đã lập thành mô hình 3 đỉnh và đi xuống thì cổ phiếu này mới bắt đầu hình thành mô hình 3 đỉnh. Ngay sau đó nó rớt xuống nhanh chóng vì những nhà đầu tư nhỏ quá hoảng sợ vì VNI rớt liên tục nên liên tục bán tháo. Những con cá mập tranh thủ gom hàng ngay. Tới khi VNI rớt kinh khủng thì cổ phiếu này vẫn rớt rất ít. Nhìn trên đồ thị bác có thể thấy khi VNI vẫn đang trong quá trình lao từ 1.170 xuống 905 (giảm 22,6%) thì cổ phiếu này đã có quá trình tự phục hồi. Trong suốt quá trình VNI giảm 22,6 % thì cổ phiếu trên chỉ giảm ~ 10%. Và bác có thể nhìn thấy thực tế cổ phiếu này đã phục hồi với tốc độ nhanh kinh khủng như thế nào. Khi bản thân VNI vẫn chưa vượt qua được mức cản tâm lý 1.000 thì cổ phiếu này đã gần như đạt trở lại mức đỉnh trước đây của nó. Để tiết kiệm thời gian, bác nên tiến hành xem xét các BCs trước. Nên chọn ra 5 – 7 cổ phiếu có mức giảm ít nhất như trên. PN tính sau bác ạ. Sau khi đã có danh sách trên, bác bắt đầu tính toán cho phương án Thị trường phục hồi thật sự hay chưa?"
Đáy thật chưa? Đỉnh thật chưa? Câu trả lời khi sử dụng PSAR
PSAR được mệnh danh là cái bóng của thị trường. Thường được sử dụng cho trung hạn do dao động trễ so với thị trường một nhịp. Nó là công cụ xác định đỉnh và đáy của thị trường trong quá khứ. Độ chính xác 100%. PSAR cũng thường được dùng kết hợp với thuật toán dự đoán ES để dự đoán cho tương lai trong vòng 3 tháng với độ chính xác 90%

Bottom check và hiện tượng! Phải nhanh tay hơn người khác

Có lẽ lúc thị trường đi xuống mạnh cũng không làm tôi buồn nhều như lúc này: số cổ phiếu còn đang nắm giữ vẫn chưa đến điểm hòa vốn, số tiền đang nắm giữ lại chưa dám mua gì trong đợt tăng giá 7 phiên vừa qua.

Cháu tôi nói với tôi: bác đừng buồn nhiều, thị trường biến động mấy hôm nay vẫn nằm trong dự đoán của cháu và bác mà. Khi VNI thì đụng ngưỡng 1.030, đó là vùng mà trước đây bà con mình đã mắc lại rất nhiều, nên bây giờ huề vốn rồi, bán ra nhiều, giá rớt trở lại có gì lạ đâu bác.

Theo cháu thì sắp tới sẽ ra sao?

Bác hình dung thế này nhé:

+ Nếu như trước đây đỉnh là 1.170 nhưng lúc đó bác đang hưng phấn nên không nghĩ đó là đỉnh, rốt cuộc là bác không bán ra kịp

+ Nếu như trước đây đáy là 905 nhưng lúc đó bác đang rất hoài nghi nên không nghĩ đó là đáy, rốt cuộc là bác không mua vào kịp

+ Bây giờ trong tâm lý của bác đã bắt đầu hình thành: đáy là 905, đỉnh là 1.030 vậy bác hành động thế nào?

Tôi gật gù:

+ Nếu giá có vẻ rớt xuống thì bác sẽ mua dần vào trước khi đến đáy

+ Nếu giá có vẻ lên lại bác sẽ bán dần trước khi tới đỉnh

Cháu tôi cười: vấn đề chính là chỗ đó bác ạ, giai đoạn hiện nay chính sẽ do tâm lý điều khiển: phải ra tay nhanh hơn người khác

Vì con người rất thích số chẵn nên ngay cả khi suy nghĩ để hành động nhanh hơn người khác, họ cũng chọn một số chẵn, trong trường hợp này thì con số lý tưởng là 950 (điểm trung bình của 900 và 1000). Khi thị trường đi xuống một chút thì người ta canh me mua vào trước 950, khi đi lên người ta lại canh me bán ra trước 1.030.

Từ từ một cách vô thức, khoảng rộng 950 – 1030 thu hẹp dần, và rồi VNI sẽ chạy ngang ngang tầm 1.000

Thôi chết, thế thì bác không bao giờ hòa vốn hả cháu, VNI 1.000 thì cổ phiếu bác đã trót mua giá cao sẽ không thể hòa vốn, và nó còn chạy ngang ngang nữa thì bác làm sao dùng tiền để mua – bán sinh lời được?

Cơ hội tốt và an toàn nhất trong năm đang xuất hiện mà bác, nếu thị trường bứt phá được qua mốc 1.030 thì bác sẽ huề vốn và sau đó có lãi lớn ngay, còn nếu nó chạy ngang ngang, bác sẽ thấy rất thú vị

Bác và cháu chuẩn bị tinh thần và chương trình hành động khi thị trường dao động trong khoảng 950 – 1.030 và sau đó đi ngang ngang nhé

Phần 14 – Hành xử khi thị trường đi lên

Đã đến lúc đi tìm cờ chữ nhật

Bác chịu khó thống kê hết các cổ phiếu đang dao động theo mẫu hình cờ chữ nhật và phân bổ tiền vào 4 – 5 cổ phiếu đang dao động theo cờ chữ nhật mà bác hiểu và tin tưởng

Mua rồi để đó lâu dài hay nhảy sóng tùy bác

Cờ chữ nhật cận đáy an toàn hơn rất nhiều cờ chữ nhật cận đỉnh (smile)
Một số cổ phiếu nên cân nhắc khi thị trường đi ngang

Bác nên cân nhắc mua khi giá chạm đường kênh dưới và bán khi giá chạm đường kênh trên. Vì đây là ý kiến của riêng cháu, nên cháu sẽ xóa tên của cổ phiếu, nếu bác tìm ra cổ phiếu tương đồng và đủ tự tin thì bác cứ áp dụng. Dưới đây là một số ví dụ minh họa, bác hãy tự tìm thêm, cháu thấy cả hai sàn HOSTC và HASTC có tới hàng chục lá cờ chữ nhật như vậy và rất nhiều cổ phiếu có xu hướng dao động trong tương lai sẽ chuyển sang dạng cờ chữ nhật.

(Những ví dụ này là cháu tiện tay chọn ngẫu nhiên, không có ý nghĩa khuyên tốt nhất nên mua)

Thị trường đã có xu hướng đi lên – những lỗi cần tránh

Tôi vui mừng thông báo với cháu tôi:

+ 2 BCs bác giữ lại từ khi cháu khuyên giữ lại lần trước đã hồi phục 10%
+ Hôm nay bác mua vào 5 cổ phiếu mà đồ thị có dạng cờ chữ nhật thì
* 2 cổ phiếu mua tham chiếu đợt 1, đợt 3 tăng trần
* 1 cổ phiếu giá vẫn giữ nguyên tham chiếu
* Còn 2 cổ phiếu thì giá tăng luôn từ đợt 1 nên bác không khớp được

Cháu tôi nói: vậy là tốt rồi bác, thị trường đã có xu hướng tăng rõ nét hơn rồi, tâm lý mọi người đã vững tin hơn, bác nên giữ vững số cổ phiếu vừa mua được và đừng nghĩ đến chuyện bán vội nếu giá chạm đường kênh bên trên vì hoàn toàn có khả năng đường giá sẽ phá kênh bên trên để đi lên nữa. Số tiền còn lại bác có thể lựa chọn hai cách:

+ Mua BCs mà giá vẫn chưa tăng trong đợt vừa qua và để đó lâu dài
+ Swing một chút cho có cảm giác mạnh

Có một số lỗi bác nên tránh trong giai đoạn tăng này:

+ Mua phải cổ phiếu mà người ta gọi là: cổ phiếu của những người chủ nhà mến khách
+ Nhảy sóng nhưng nhảy sai: bán trước mua sau (đây là một lỗi rất buồn cười) vì khi thị trường có xu hướng tăng thì phải mua trước (khi giá giảm), bán sau (khi giá tăng)

Bán trước – mua lại sau: một lỗi rất buồn cười khi thị trường có xu hướng đi lên

Chẳng hạn như ngày hôm qua, rất nhiều người có suy nghĩ hôm nay sẽ giảm nên mang cổ phiếu ra bán từ hôm qua, rốt cuộc hôm nay giá tăng mạnh. Vậy là số tiền mặt đang cầm trong tay thì không dám mua lại, số cổ phiếu đã chuyển thành tiền mặt hôm qua thì thiệt hại 5% giá trị hôm nay, đồng thời 3 ngày nữa tiền mới về đến tài khoản.

Khi thị trường có xu hướng đi lên thì đừng đoán hôm nào nó sẽ giảm, hãy kệ thị trường (cũng giống như thị trường có xu hướng đi xuống thì đừng đoán lúc nào là đáy)

Vậy phải làm thế nào hả cháu?

Vâng, bác hãy hình dung bác đang nắm trong tay một bluechips, mấy ngày qua đã tăng 10% đúng không ạ?
Bác đừng đoán nó sẽ tăng lên bao nhiêu, nó tăng bao nhiêu là việc của nó

Giả sử nó tăng thêm 10% nữa vậy là bác thêm 10% mà chẳng cần suy nghĩ gì cả
Rồi một hôm nó rớt giá khá mạnh

Lúc này bác cần phải quan sát thị trường

+ Thị trường vẫn tốt, xu hướng vẫn thấy lên
+ Doanh nghiệp đó vẫn làm ăn bình thường
+ Không thấy có tin xấu gì cả

Vậy hôm đó rớt giá đơn giản chỉ do quan hệ cung – cầu, tại thời điểm đó cung lớn hơn cầu thì giá giảm thôi, hôm sau cung – cầu cân bằng thì giá lại hồi phục. Vậy bác nên lấy tiền ra mua vào, hôm sau muốn bán ra số cổ phiếu có sẵn thì bán. Rất hay là hôm nào giá tăng thì bác rất khó mua đúng không ạ? Nhưng hôm nào giá giảm lại mua dễ.

Rất đơn giản đúng không ạ? Tuyệt đối không bán trước – mua sau (khi thị trường có xu hướng lên)
Chỉ mua trước – bán sau thôi

Mấy ngày qua ai đã có cổ phiếu F, cổ phiếu P mà định bán trước mua lại sau là ân hận lớn đó

Cổ phiếu của những người chủ nhà mến khách

Khi các nhà đầu tư, đầu cơ nhỏ mua xong một cổ phiếu nào đó, là bắt đầu một tâm lý mong đợi giá tăng lên. Điều này là hoàn toàn bình thường.

Nhưng theo số liệu thống kê thì một cổ phiếu có tới 60 – 70% thời gian là biến động không có xu hướng, cá biệt hơn có những cổ phiếu > 80% thời gian là biến động không có xu hướng, thậm chí biến động trong một khoảng giá hầu như cố định.

Nhà đầu tư, đầu cơ nhỏ nên tìm cách chung sống hòa bình với những thời kỳ biến động không xu hướng của cổ phiếu, và tốt nhất là có thể vẫn tìm cách sinh lời trong những thời kỳ này.

Những cổ phiếu có thời gian biến động không xu hướng lớn hơn hẳn mức độ trung bình của thị trường và biến động trong một khoảng giá hầu như cố định thường được gọi là cổ phiếu của những người chủ nhà mến khách.

Biến động của giá cổ phiếu tưởng chừng như ngẫu nhiên, nhưng thực tế nó luôn phản ánh tâm tư, tình cảm, tâm lý của những người tham gia thị trường, mà con người thì có tâm tư, tình cảm, tâm lý thường đi theo thói quen, nói một cách khác: biến động về giá của một cổ phiếu cụ thể có những thói quen cụ thể.

Có nhiều người, cả cuộc đời chỉ mua bán cổ phiếu của một số ngành nào đó, thậm chí là chỉ một số cổ phiếu nào đó.

Trong quá trình liên tục thu nạp cổ đông mới, chia tay cổ đông cũ vô hình sẽ dần hình thành các cổ phiếu có tính chất ổn định về biến động giá, tức là dần hình thành một lớp cổ đông chủ chốt của cổ phiếu đó, hài lòng với cổ phiếu đó, hài lòng với biến động giá cố định trong một khoảng nào đó, và hài lòng với lợi nhuận sinh ra do biết tận dụng sự biến động giá cố định đó.

Họ là những người chủ nhà mến khách, luôn sẵn sàng bán ra khi cổ đông mới muốn mua, sẵn sàng đáp ứng mua vào khi có cổ đông muốn rời khỏi cổ phiếu đó, họ chỉ cần những ai muốn vào, ra để lại một khoản phí nho nhỏ 5 – 7%

Bác sẽ gặp trường hợp thế này: một cổ phiếu XYZ có vẻ sắp tới sẽ rất tốt, bác liền mua vào và hy vọng giá tăng, nhưng cổ phiếu đó cứ lên đến một mức nào đó thì lại xuống, xuống đến một mức lại lên, dao động thì rất hẹp, chỉ khoảng < 5-7% tại Việt Nam (ở nước ngoài có những cổ phiếu chỉ dao động lên xuống 1 – 2 %). Bác lỡ mua vào ở mức giá lưng chừng nên định bán giá khi giá lên thì nó lại xuống, đang hy vọng nó xuống để thử nhảy sóng thì nó lại lên, rất khó chịu.

Phần 15 – Cách trading hiệu quả

1. Mua cổ phiếu tốt, ở mức giá hợp lý, đầu tư lâu dài, nhưng cần có kế hoạch để giảm dần giá vốn bình quân xuống.

Các nhà đầu tư, đầu cơ nhỏ luôn có những suy nghĩ nhiều khi quá thiên lệch:

– Hoặc là mua và nắm giữ, bất kể giá vốn đầu vào, bất kể lên xuống, bất kể các cơ hội để giảm giá vốn bình quân có thể đến
– Hoặc là nhăm nhăm mua đáy, bán đỉnh
– Hoặc là nhăm nhe nhảy sóng, lướt ván

Nên mua cổ phiếu tốt, ở mức giá hợp lý, đầu tư lâu dài, nhưng cần có kế hoạch để giảm dần giá vốn bình quân xuống. Vậy nên làm điều đó như thế nào?

Cổ phiếu tốt?: điều này thì căn cứ vào danh mục đầu tư bác đã tự lập ra được đúng không ạ?
Mức giá hợp lý?:
Đầu tư lâu dài?:
Kế hoạch giảm dần giá vốn bình quân?:

Bác suy nghĩ một chút nhé, cháu sẽ nói rõ các vấn đề 2,3,4 sau khi bác nói ra suy nghĩ của bác

2. Lúc mọi người lạc quan nhất chính là lúc nên bình tĩnh nhất

Cháu up cái hình của đường PSAR lên cho bác dễ hình dung

Nếu nhìn vào hình dưới của PSAR thì bác có thể thấy đường PSAR đang đuổi kịp đường giá rất nhanh và khả năng xuyên cắt qua đường giá rất lớn. Khi PSAR cắt qua đường giá, đó luôn là lúc nên đi vào (hoặc đi ra) khỏi thị trường

Cháu và bác sẽ cũng xem xét hai trường hợp

PSAR không cắt qua đường giá: muốn PSAR không cắt qua đường giá thì chỉ có một cách duy nhất, đó là đường giá vọt thẳng lên trên gần như dựng đứng (tức là VNI tăng liên tiếp 2 – 3 phiên, mỗi phiên 30 – 40 điểm) giả thiết này rõ ràng không khả thi
PSAR cắt qua đường giá: với xu hướng diễn biến của đường giá và PSAR như hình dưới thì trong tuần sau hai đường này sẽ giao cắt nhau, đó chính là lúc cháu và bác thật bình tĩnh để đánh giá tình hình – rút khỏi thị trường hay tái cơ cấu danh mục

3. Thắng cả cuộc chiến không có nghĩa là phải thắng mọi trận chiến

Thị trường mấy hôm nay không tiếp tục tăng nữa làm tôi hơi buồn. Cháu tôi mấy hôm nay không thấy qua chơi (chắc nó bận IPO Bảo Việt)

Tôi chủ động gọi điện hỏi thăm nó (thực chất là lo cho cái túi tiền còm của mình):

Bác thấy hơi lo lo cháu ạ, BCs giữ lại từ đợt down lần trước thì một có lãi rồi đấy, một hòa vốn. PS thì có cái lãi lớn, có cái mãi không chịu tăng.

Thắng cả cuộc chiến không có nghĩa phải thắng mọi trận chiến bác ạ, bác nên giữ lại BCs và rút

khỏi PS không tăng giá, PS vẫn đang tăng thì giữ lại nhưng nếu nó có xu hướng giảm thì cũng nên rút nốt.
4. Bull trap không phải là xấu nếu có những điểm tựa vững

Bull trap thực sự sẽ không phải là xấu nếu nó có điểm tựa vững (bởi vì thực chất một đợt hồi phục đều bắt đầu từ một bull trap)

Hôm nay thị trường down mạnh, nhưng có một số điểm tựa vững để có thể trade được

Tình hình thế giới: thị trường thế giới vẫn tăng trưởng lành mạnh, Trung Quốc có một ngày phục hồi nhẹ (thực chất là một bull trap nguy hiểm cho những nhà đầu cơ Trung Quốc) nhưng nó giải tỏa một phần tâm lý e ngại cho nhà đầu tư Việt Nam cho đến cuối tuần.

Hôm nay là một ngày rớt giá rất mạnh của nhiều BCs sáng giá tại VSE sau khi các BCs này đi ngang trong gần 10 phiên giao dịch vừa qua, nên có thể thấy nó là một cái sảy chân nhất thời do nhiều nhà đầu tư nhỏ mất kiên nhẫn phải bán ra

Bởi vì nhiều BCs rớt mạnh xuống dưới khoảng giá tích lũy nên xu hướng quay lại khoảng giá đó trong thời gian tới là rất lớn

Với mức độ rớt giá ngày hôm nay (VNI 1039) thì nhiều BCs giá đã ngang với khi VNI 9xx

Mức cản 1000 vẫn khá chắc chắn

Nếu ngày mai VNI rớt tiếp > 20 điểm nữa sẽ tạo ra một nhịp điệu rớt 3 phiên liên tục tương đương nhau, thị trường sẽ rebound nhẹ

Với những điểm tựa như vậy thì bác nên tranh thủ trade một chút với những BCs rớt giá mạnh ngày hôm nay (ngày mai nếu những BCs đó rớt mạnh tiếp – tức là sẽ tương đương giá khi VNI < 900 – sẽ là cơ hội rất tốt để mua vào và bán ngay khi thị trường rebound)

5. Nên cân nhắc giữa rủi ro và lợi ích mang lại

Không mua được BCs nào theo lời dặn của cháu tôi (hôm đó cháu tôi dặn không tranh mua) tới hôm nay thì tôi đã thấy lời dặn là có lý (hầu hết BCs lại có xu hướng giảm) Nhưng tôi vẫn thấy buồn

Cháu tôi nói: cháu hiểu vì sao bác buồn

BCs không tăng mà lại có xu hướng giảm, trong khi nhiều PS lại tăng vù vù đúng không ạ? Bác thấy nhiều giá trị bị đảo lộn hết cả? Bác ước là mình chọn mua đúng những PS đang tăng giá?

Thực ra đó không phải là suy nghĩ của bác đâu, mà là suy nghĩ của rất nhiều nhà đầu tư nhỏ, nhất là những người mới bước vào thị trường.

Thị trường chứng khoán là nơi tiền từ túi người nọ chảy vào túi người kia, nhưng nếu nó tạo ra sự thừa nhận, tạo ra niềm tin của toàn xã hội về giá trị của cổ phiếu thì đó là cuộc chiến win – win (niềm tin của xã hội không tạo dựng dựa vào PS được bác ạ, trước vẫn thế và sau này vẫn mãi thế)

Còn nếu không có niềm tin đó được tạo ra: nó sẽ biến thành sòng bạc

Lợi ích nếu bác tham gia vào cuộc đua của một số PS hiện nay?

+ Lợi nhuận 50 – 100%

Rủi ro?

+ Bác có chắc mình sẽ chọn đúng các PS đó?
+ Bác có dám bỏ toàn bộ vốn vào các PS đó? Thường thì ít ai dám bỏ toàn bộ vốn vào PS, bác sẽ đầu cơ một chút – thắng lớn – chọn PS khác, bỏ nhiều tiền hơn – lại thắng – bỏ rất nhiều tiền vào PS khác và … thua lỗ. Cái vòng luẩn quẩn đó luôn lặp đi lặp lại từ xưa đến nay, từ thị trường chứng khoán này sang thị trường chứng khoán khác bác ạ.
+ Bác thử thống kê lại: bao nhiêu PS tăng/tổng số PS? bao nhiêu PS vẫn đang tăng/số PS đã quay đầu? Số người còn có lãi khi PS tăng / số người đã thua lỗ khi PS quay đầu trong mấy phiên giao dịch vừa qua?
+ Thay vì cân nhắc mua vào hoặc cơ cấu BCs để thu lợi nhuận vững chắc khi thị trường hồi phục, bác lại đi tìm kiếm lợi nhuận trên cơ sở niềm tin mua đắt để bán đắt hơn trong bối cảnh chung: thị trường trầm lắng, PS bị làm giá trên cơ sở tin đồn

Phần 16 – Nguyên tắc stop loss

Tâm lý phân vân khi stop loss

Stop loss với nhà đầu tư cũng giống như chiếc thắng (phanh) của xe, bạn có dám đi ngoài đường với một chiếc xe không thắng? Câu trả lời tất nhiên là: không

Vậy tại sao bạn vẫn phân vân khi bắt buộc phải stop loss?

– Bởi vì khi stop loss tức là tôi đã biến lỗ ảo thành lỗ thật
– Bởi vì tâm lý lo sợ sau khi stop loss thì giá tăng mạnh trở lại, tự nhiên biến mình thành kẻ bán rẻ – mua đắt
– Bởi vì ….
– Bởi vì ….

Nói chung có vô vàn lý do, nhưng 2 lý do đầu tiên là phổ biến nhất

Muốn trở thành nhà đầu tư (đầu cơ) thành công thì phải thành thục stop loss, hơi kỳ quặc nhưng đó là sự thật. Bởi vì suốt quá trình đầu tư (đầu cơ) bạn sẽ không chỉ phải đối mặt với việc buộc phải stop loss 1 – 2 lần. Giống như đi xe từ nhà đến sở làm: bạn phải thắng (phanh) xe nhiều lần, kết quả bạn vẫn đến đúng nơi cần đến, đúng giờ cần đến. Còn bạn không thắng (phanh) xe? bạn sẽ nhập viện ngay sau cú va chạm đầu tiên.

Quay trở lại câu hỏi: có cần phải stop loss hay không? Bạn hãy thử giả định thị trường trong tương lai

Thị trường sẽ xấu đi, có thể rất nhanh như một vết cắt sâu, có thể chậm rãi như một vết thương mỗi ngày một trầm trọng thêm một chút. Bạn sẽ bị càng ngày càng lún sâu vào thua lỗ. Câu trả lời sẽ tất nhiên sẽ là: phải stop loss

Thị trường sẽ đi ngang, chậm chạp và nặng nhọc. Bạn sẽ bị chôn vốn và tiếc nuối nhìn nhiều cơ hội trôi qua khi nó xuất hiện ở những cổ phiếu khác, hoặc những lĩnh vực khác. Vẫn nên stop loss

Thị trường đảo chiều và bùng lên.

+ Nếu không stop loss bạn sẽ được thêm 3 – 5% so với những người stop loss, nhưng bạn sẽ gặp rủi ro lớn nếu thị trường đi xuống (không cần nói thì nhiều người đã mất 30 – 50% tài sản từ tháng 3/2007 hiện nay hiểu rất rõ điều đó)
+ Nếu stop loss bạn sẽ mất 3 – 5% trong giai đoạn đầu thị trường đảo chiều. Nhưng bạn sẽ vẫn đạt đủ lợi nhuận kỳ vọng khi thị trường đi lên, quan trọng hơn cả: bạn an toàn 100% trước mọi biến động của thị trường.
64B. Nói thêm về stop loss

Khi trade mà thua lỗ thì đương nhiên phải stop loss, nhưng loss có hai nguyên nhân:

+ Loss ro rủi ro, đây là chuyện đương nhiên trong quá trình trade. Giống như trong cuộc sống: tỷ lệ % tai nạn giao thông là chuyện đương nhiên trong quá trình tham gia giao thông, đó là điều không thể tránh khỏi. Nhưng ở mỗi tiểu vùng khác nhau thì tỷ lệ đó khác nhau (phụ thuộc vào cơ sở hạ tầng, khí hậu, ý thức các chủ thể tham gia lưu thông v.v…). Nếu tỷ lệ tai nạn < tỷ lệ bình quân trong nhiều năm, là một điều có thể chấp nhận. Trade cũng như vậy, ở mỗi trình độ – quy

mô trade khác nhau thì tỷ lệ loss bình quân khác nhau. Nếu tỷ lệ loss < tỷ lệ bình quân thì câu hỏi đặt ra là: stop sao cho khéo, sao cho tổn thất ít nhất chứ không phải stop loss hay "tử thủ".

+ Loss do sai lầm, khi số thương vụ trade thua lỗ tăng một cách đột biến, thì việc làm đầu tiên là dừng mọi hoạt động trade để tìm hiểu nguyên nhân chứ không phải đầu óc chỉ nóng lòng gỡ lại chỗ thua lỗ. Giống như một người chỉ huy trận đánh, trước khi nổ ra đợt tiến công đã phải dự trù được: sẽ hy sinh bao nhiêu? bị thương bao nhiêu? công tác hậu cần thế nào: chuẩn bị bao nhiêu bao đựng xác, bao nhiêu bông băng cứu thương? (có trận đánh nào mà không có thương vong? vậy mà nhiều bạn xông vào trận trade luôn với ý nghĩ: chỉ có thắng chứ không có bại). Nếu đợt tiến công gây ra tổn thất về binh sỹ cao một cách đột biến thì người chỉ huy làm gì? Ném toàn bộ quân dự trữ vào để nướng quân tiếp hay tạm rút lui để dưỡng sức quân và rút kinh nghiệm?

Nên phân biệt rõ hai trường hợp trên để có cách đối phó kịp thời:

+ Loss trong dự kiến thì bình tĩnh stop sao cho hiệu quả nhất

+ Loss do sai lầm thì cũng phải bình tĩnh stop ngay để rút kinh nghiệm

Vậy làm sao để phân biệt được hai trường hợp trên? (thày mới viết đến đây – các bác đọc tạm).

Những động thái nên tiến hành khi thị trường chao đảo mạnh

Nắm giữ chủ yếu là cổ phiếu:

Thụ động: nằm im – không mua, không bán (cách này chỉ chịu được khi thị trường điều chỉnh nhẹ, còn nếu thị trường giảm sâu thì tuyệt đối tránh)

Chủ động: stop loss những cổ phiếu hạng B, giữ lại những cổ phiếu hạng A
tiền mặt thu được có thể sử dụng:
+ Lướt sóng T+ với những cổ phiếu hạng A còn nắm giữ (với người thích mạo hiểm)
+ Gửi tiết kiệm (với những người thích an toàn)
+ Mua vào trái phiếu hay chứng chỉ quỹ tuyệt đối an toàn (nhiều định chế tài chính sử dụng biện pháp này)

Nắm giữ chủ yếu là tiền:

Mạo hiểm: Lên kế hoạch giải ngân sao cho đủ sức theo thị trường tới đáy
An toàn: Gửi tiết kiệm – chờ thị trường hồi phục thật sự mới mua vào (mua bên tay trái vực thẳm hoặc bên phải dốc cao)
Trung dung: Không để tiền nằm chết
+ Lựa chọn mua vào trái phiếu
+ Chứng chỉ quỹ (vì chỉ có 2 sự lựa chọn BF1 và VF1 nên tôi khuyên chọn BF1 – lời khuyên mua BF1 chỉ có tính chất tham khảo, mọi người nên cân nhắc và tự chịu trách nhiệm trước khi mua vào).

Nỗi ám ảnh về thua lỗ sẽ giết chết tinh thần của nhà đầu tư trước khi khoản thua lỗ thực sự giết chết cuộc sống của họ

Khi bạn bị thua lỗ trong đầu tư tài chính, sự ám ảnh về thua lỗ sẽ làm bạn suy sụp trước tiên, chứ không phải khoản thua lỗ đó ảnh hưởng ngay đến cuộc sống của bạn.

Ví dụ bạn đầu tư 01 tỷ đồng và đang bị thua lỗ 200 – 300 triệu, thực sự thì cuộc sống của bạn chưa bị ảnh hưởng trực tiếp của khoản thua lỗ đó (cuộc sống của bạn vẫn tiện nghi như thế, con cái vẫn học hành đàng hoàng, mọi chi tiêu vẫn bình thường) nhưng khi đó nỗi ám ảnh về thua lỗ sẽ lấn át tất cả, bạn ăn không thấy ngon, ngủ không thấy yên.

Căn nguyên cơ bản của vấn đề ở chỗ: khoảng thời gian giữa thời điểm mua vào và thời điểm bán ra là một khoảng thời gian hưng phấn (nếu bạn đang lãi lớn) hoặc đen tối (nếu bạn đang lỗ, thậm chí lỗ nặng). Cảm xúc thái quá luôn có hại cho nhà đầu tư dù ở bất cứ thái cực nào (hưng phấn hay thất vọng).

Quy tắc hàng đầu trong đầu tư tài chính: không bỏ chung trứng vào một giỏ.
Điều này ai cũng biết, nhưng rất ít người biết được quy tắc tâm lý khi đầu tư tài chính: không dồn nén cảm xúc vào một thời điểm, phải dàn trải nó ra.

Không bỏ chung trứng vào một giỏ thì ai cũng biết rồi: phải chia vốn vào nhiều khoản đầu tư khác nhau
Nhưng hầu như rất ít người biết: vốn cũng phải được chia vào nhiều khoảng thời gian khác nhau

Ví dụ: bạn chia 01 tỷ thành 10 khoản đầu tư khác nhau. Nhưng vấn đề gì sẽ xảy ra nếu mua luôn một lúc?
Nếu thị trường đi xuống và bạn thua lỗ: khoảng thời gian chờ đợi trong lúc thị trường phục hồi sẽ là một khoảng lặng ghê rợn

Còn nếu bạn chia 10 khoản đầu tư đó theo 10 thời điểm (ví dụ mỗi thời điểm là 01 tuần lễ)

Lúc đó bạn sẽ hết sức bình tĩnh bởi vì:

+ Bạn đủ thận trọng và tỉnh táo để lựa chọn cơ hội tốt nhất xuất hiện trong tuần.
+ Cảm xúc của bạn được cân bằng
+ Mỗi khoản đầu tư cũng như một cây non, nó cần thời gian để đâm chồi nảy lộc, bạn trồng một cây và khi cây đó chưa đơm hoa kết trái thì bạn vẫn không sốt ruột, bởi vì lúc đó bạn đang bận gieo trồng một cây khác. Cứ như thế khi bạn gieo đến cây thứ 10 thì những cây đầu tiên đã cho quả ngọt. Bạn thu hoạch và vòng quay lại lặp lại như người nông dân bước vào vụ gieo trồng mới

Đến bây giờ thì hy vọng bạn đã hiểu: tại sao các định chế tài chính lớn không mua dồn dập khi giá rẻ hoặc không bán dồn dập khi giá cao.

Nhầm lẫn về khái niệm

Mua trung bình giảm: Mua dần cổ phiếu khi giá giảm nhằm làm giá vốn chung của toàn bộ số cổ phiếu giảm dần.

+ Lợi ích: Giá vốn giảm dần qua những lần mua
+ Tác hại: giá vốn bình quân chung luôn cao hơn thị giá tại thời điểm hiện tại, sẽ bị lúng túng khi phải stop loss (ban đầu xác định bám theo thị trường xuống đáy, nhưng sau đó không chịu đựng nổi phải stop loss giữa chừng)

Chỉ áp dụng khi:

+ Nguồn vốn không hạn chế
+ Chu kỳ đầu tư (dự kiến) dài hơn chu kỳ suy thoái – hồi phục (dự báo). Ví dụ: chu kỳ suy thoái – hồi phục (dự báo) là 06 tháng thì chu kỳ đầu tư (dự kiến) phải > 1 năm
+ Không stop loss (mà chỉ áp dụng các biện pháp kỹ thuật để giảm giá vốn bình quân)

Trade trong một down trend (không có nghiệp vụ bán khống): mua – bán cổ phiếu khi có đầy đủ cơ sở để dự báo cổ phiếu đó sẽ hồi phục trong ngắn hạn

+ Điều đó có nghĩa là: mỗi lần mua – bán là một thương vụ riêng biệt (dù vẫn mua cùng một mã cổ phiếu, nhưng đó là những thương vụ khác nhau)
+ Từ khái niệm rõ ràng như trên sẽ có kế hoạch stop loss cụ thể cho từng thương vụ.

Phần 17 – Dò tìm dòng tiền

Dò tìm luồng chảy của vốn

Trong bất kỳ tình thế nào của thị trường: xấu, tốt, bình thường – hưng phấn hay ảm đạm thì thị trường luôn có một dòng vốn chuyên nghiệp và thường trực, dòng vốn này chảy qua – chảy lại các cổ phiếu có chung một số đặc điểm nào đó trong một thời điểm (sector).

Nhiệm vụ của nhà đầu tư (đầu cơ) là phải dò tìm dòng chảy của vốn để cơ cấu lại danh mục (đối với nhà đầu tư) hoặc lướt sóng (với nhà đầu cơ)

Dòng chảy của vốn này có thể lần lượt chảy qua các cổ phiếu có chung đặc điểm (lần lượt từng sector), hoặc có thể đồng thời chảy qua nhiều sectors trong cùng một thời điểm. Tùy thuộc vào tình hình cụ thể của thị trường từng giai đoạn mà dòng chảy của vốn có đường đi đa dạng khác nhau.

Ví dụ:

Khi thị trường từ đáy sâu hồi phục lên thì dòng tiền chảy qua các cổ phiếu đầu tầu.

Rộ lên cổ phiếu ngành khai khoáng thì lần lượt các cổ phiếu cùng ngành sớm hay muộn đều tăng.

Cổ phiếu ngành dược nóng lên thì sớm hay muộn tất cả cổ phiếu cùng ngành đều sẽ nóng.

Một số cổ phiếu thuộc dạng hiếm trở nên quý thì sớm hay muộn các cổ phiếu hiếm khác cũng biến thành quý

Khi rộ lên phong trào đãi cát tìm vàng thì những cổ phiếu nào được coi là vàng khối và đã tăng mạnh sẽ được sử dụng làm hình mẫu để so sánh với các cổ phiếu khác mà nhà đầu tư (đầu cơ) nghĩ là vàng sa khoáng

Phong trào đi chụp dao rớt, một số dao rớt bị chặn đứng lập tức tạo phản ứng dây chuyền tại các con dao đang rớt khác

Một cổ phiếu ngành xây dựng tăng liên tục buộc nhà đầu tư (đầu cơ) phải đặt câu hỏi? Liệu còn cổ phiếu nào cùng ngành chưa tăng để bỏ tiền vào đó?

Mùa báo cáo tài chính thì số % vượt kế hoạch so với năm trước sẽ được nhà đầu tư (đầu cơ) coi là tiêu chí và cơ sở để cổ phiếu đó tăng giá

Làn sóng cổ đông lớn mua với giá cao hơn thị giá kích thích giá hiện tại tăng thì không có lý do gì để những trường hợp tương tự không tăng theo

vân vân và vân vân … (Những ví dụ trên xảy ra trong quá khứ, chỉ có tính chất minh họa, không phải là một khuyến nghị trong hiện tại)

Muốn tìm kiếm lợi nhuận thông qua dò tìm luồng chảy của dòng tiền thì trong đầu nhà đầu tư (đầu cơ) luôn phải thường trực những câu hỏi:

+ Hiện nay trên thị trường có diễn biến gì rất đặc biệt?

+ Những cổ phiếu nào có chung đặc điểm với diễn biến đặc biệt đó?

+ Mức độ đột biến trên từng cổ phiếu cụ thể?

Dòng tiền chảy qua các sectors và bản thân các sectors đó không hề xấu, cổ phiếu tăng giá không nên coi là nóng hay không nóng vì thị trường luôn đúng, nhưng bền vững hay phù du thì cần cân nhắc kỹ trước khi bỏ tiền vào những sectors đó.
Khi có thông tin tác động tới thị trường nói chung và cổ phiếu nói riêng

Đừng sai lầm khi cố chứng minh nó sai (nếu mâu thuẫn với quyền lợi của mình) hoặc cổ vũ cho nó là đúng (nếu nó phù hợp với quyền lợi của mình)

Nên đặt câu hỏi:

Nó có tác động đến thị trường (cổ phiếu) không?
Tác động đến mức độ nào? (gây hưng phấn tăng giá? tăng đến bao nhiêu? – gây thất vọng giảm giá? có thể giảm đến bao nhiêu?)
Tận dụng cơ hội để sinh lời? hoặc giảm rủi ro như thế nào?

Các bạn có thể thấy điều này rất rõ tại NYSE, không ai tìm cách chứng minh những quyết định của FED là đúng hay sai.
Investors chỉ nhận định về tác động bởi tuyên bố của FED và tìm cách hành động phù hợp nhất.
Tranh mua và lúc nào nên tranh mua

Trên con đường đi lên thì thị trường vẫn còn vô số phiên điều chỉnh, thừa đủ thời gian để vào mà không cần tranh mua (không biết tôi đã nói câu này bao nhiêu lần)

Hãy để market makers kéo thị trường đi lên bằng những phiên tăng vọt (ai cần cơ cấu danh mục nên bán vào những phiên như vậy), còn những nhà đầu tư nhỏ nên mua vào những phiên điều chỉnh.

Nói lại cho rõ: Nếu bạn nhận định thị trường trong xu thế đi lên (còn nhận định của cá nhân tôi thì hiện nay: khó giảm sâu nhưng chẳng có lý do gì để tiếp tục tăng) thì trên con đường đi lên thị trường vẫn còn vô số phiên điều chỉnh, thừa đủ thời gian để vào mà không cần tranh mua (đây là lời nhắc mà các trader phải thuộc nằm lòng). Câu này tôi muốn nói với các bạn vẫn bị ám ảnh tâm lý luôn luôn sợ mua vào không kịp.

Còn việc tranh mua áp dụng trong tình huống nào?

Tranh mua khi nhận định thời gian ngắn trước mắt giá cổ phiếu tiếp tục tăng, tranh mua để bán ngay sau đó
Lúc đó giá mua vào cao hay thấp không thành vấn đề, quan trọng là giá cổ phiếu có tăng tiếp hay không?
Tranh mua theo kiểu này thì bất cần thị trường chung đang ra sao

Nhiều người bị thua lỗ trong trường hợp này vì không rõ mấy điều trên:

+ Phải bán ngay sau đó (tức là dù lãi hay lỗ đều phải bán)
+ Nhận định cá nhân là giá cổ phiếu sẽ tăng tiếp nên quyết định tranh mua, nhưng mua rồi thì cổ

phiếu rớt giá, tức là nhận định sai, cách sửa sai tốt nhất là stop loss (nhưng xót của nên thường là giữ lại chờ giá hồi phục)

Tranh mua khi thị trường trong xu thế uptrend, thị giá một cổ phiếu đang chạy sideway một thời gian dài, bỗng nhiên tăng đột biến với khối lượng giao dịch lớn do có những thông tin hỗ trợ tích cực. Liệt kê trường hợp này thì cần có đủ các điều kiện:

+ Thị trường chung đang lên
+ Giá cổ phiếu đang chạy sideway bỗng tăng đột biến
+ Khối lượng giao dịch lớn
+ Thông tin hỗ trợ tích cực

Nếu quyết định tranh mua thì phải tranh mua ngay khi cổ phiếu đó bắt đầu đợt tăng giá (khi cổ phiếu đó bắt đầu tăng 1 – 3 phiên là phải quyết định ngay có tranh mua hay không)

Trong trường hợp đủ các yếu tố trên thì có thể tranh mua và cứ yên tâm chờ thị trường đưa mình lên đỉnh
Nếu thiếu yếu tố thị trường hoặc thông tin hỗ trợ thì vẫn có thể tranh mua nhưng nên sẵn sàng tư thế xuống tàu.

Phần 18 – Dấu hiệu phân phối

Một cổ phiếu được phân phối mạnh trong một xu hướng đi lên gần như là chắc chắn bắt đầu cho một chu kỳ suy giảm

Khi một cổ phiếu đang lên mà được phân phối mạnh liên tiếp 2 – 3 phiên với giá trị giao dịch lớn gấp nhiều lần giao dịch trung bình thì gần như chắc chắn đó là sự bắt đầu cho một chu kỳ suy giảm (nếu thống kê tại HOSE thì chỉ có một trường hợp không theo quy luật này, đó là HAP khi bắt đầu tăng từ 35 lên 4x – còn lại các cổ phiếu khác đều không nằm ngoài quy luật này)

Cố gắng tránh đừng nhảy vào lúc đó.

Thông điệp của big boys

Tính đến ngày hôm nay là VNI Index đã tăng điểm 5 phiên liên tục (dù mỗi phiên tăng rất ít) – một hiện tượng chưa xuất hiện kể từ đầu tháng 5/2007
Tính chất của đợt tăng điểm này chủ yếu lợi dụng quy mô nhỏ của thị trường để tác động vào một số cổ phiếu chủ chốt

Có thể coi đó là một thông điệp của big boys: chúng tôi muốn thị trường tăng (để làm đẹp báo cáo quý, để cơ cấu lại danh mục được dễ dàng)

Những nhà đầu tư nhỏ hãy cân nhắc để hành động sao cho có lợi nhất

+ Stop loss
+ Cơ cấu danh mục
+ Nhập hàng
+ Lướt sóng

v.v…

Không tử thủ đến cùng
Khi thị trường đi xuống, có những người nghiến răng tử thủ
Cổ phiếu xuống giá đến mấy họ cũng đành cắn răng chịu đựng

Nhưng khi thị trường đi lên thì họ là những người dao động tinh thần đầu tiên
Chỉ cần qua điểm hòa vốn của giá là nhiều người đã muốn bán ra lắm rồi

Cái cảm giác bán ra và có lãi sau bao ngày chịu đựng, cảm giác được ăn ngon ngủ yên sau bao ngày lo lắng nó thôi thúc con người ta ghê lắm. Nhất là khi giá cổ phiếu sau khi vọt lên qua điểm hòa vốn thì lình xình khá lâu, càng làm thôi thúc tâm lý bán ra vì sợ giá lại giảm.
Những người đó sẽ bị thiệt hại nhiều nhất, bởi vì sau khi bán ra – có lãi chút ít, nếu cổ phiếu tiếp tục tăng giá thì cảm giác tiếc nuối, dằn vặt xuất hiện, tâm lý giằng co giữa có nên nhảy vào trở lại (lòng tham) hay ngồi im (sợ hãi) cứ tranh đấu hàng ngày – trong khi giá cổ phiếu vẫn tăng
Tới khi lòng tham chiến thắng sợ hãi thì đó lại là lúc nhảy vào đúng đỉnh

Nên: nếu đã tử thủ thì tử thủ đến cùng (nếu đã chịu đựng được đến đáy thì đừng sợ theo lên đến đỉnh).

Phần 19 – Không tử thủ đến cùng

Một cổ phiếu được phân phối mạnh trong một xu hướng đi lên gần như là chắc chắn bắt đầu cho một chu kỳ suy giảm

Khi một cổ phiếu đang lên mà được phân phối mạnh liên tiếp 2 – 3 phiên với giá trị giao dịch lớn gấp nhiều lần giao dịch trung bình thì gần như chắc chắn đó là sự bắt đầu cho một chu kỳ suy giảm (nếu thống kê tại HOSE thì chỉ có một trường hợp không theo quy luật này, đó là HAP khi bắt đầu tăng từ 35 lên 4x – còn lại các cổ phiếu khác đều không nằm ngoài quy luật này)

Cố gắng tránh đừng nhảy vào lúc đó.

Thông điệp của big boys

Tính đến ngày hôm nay là VNI Index đã tăng điểm 5 phiên liên tục (dù mỗi phiên tăng rất ít) – một hiện tượng chưa xuất hiện kể từ đầu tháng 5/2007
Tính chất của đợt tăng điểm này chủ yếu lợi dụng quy mô nhỏ của thị trường để tác động vào một số cổ phiếu chủ chốt

Có thể coi đó là một thông điệp của big boys: chúng tôi muốn thị trường tăng (để làm đẹp báo cáo quý, để cơ cấu lại danh mục được dễ dàng)

Những nhà đầu tư nhỏ hãy cân nhắc để hành động sao cho có lợi nhất

+ Stop loss
+ Cơ cấu danh mục
+ Nhập hàng
+ Lướt sóng

v.v…

Không tử thủ đến cùng

Khi thị trường đi xuống, có những người nghiến răng tử thủ
Cổ phiếu xuống giá đến mấy họ cũng đành cắn răng chịu đựng

Nhưng khi thị trường đi lên thì họ là những người dao động tinh thần đầu tiên
Chỉ cần qua điểm hòa vốn của giá là nhiều người đã muốn bán ra lắm rồi

Cái cảm giác bán ra và có lãi sau bao ngày chịu đựng, cảm giác được ăn ngon ngủ yên sau bao ngày lo lắng nó thôi thúc con người ta ghê lắm. Nhất là khi giá cổ phiếu sau khi vọt lên qua điểm hòa vốn thì lình xình khá lâu, càng làm thôi thúc tâm lý bán ra vì sợ giá lại giảm.
Những người đó sẽ bị thiệt hại nhiều nhất, bởi vì sau khi bán ra – có lãi chút ít, nếu cổ phiếu tiếp tục tăng giá thì cảm giác tiếc nuối, dằn vặt xuất hiện, tâm lý giằng co giữa có nên nhảy vào trở lại (lòng tham) hay ngồi im (sợ hãi) cứ tranh đấu hàng ngày – trong khi giá cổ phiếu vẫn tăng
Tới khi lòng tham chiến thắng sợ hãi thì đó lại là lúc nhảy vào đúng đỉnh

Nên: nếu đã tử thủ thì tử thủ đến cùng (nếu đã chịu đựng được đến đáy thì đừng sợ theo lên đến đỉnh).

Không cân bằng được nỗi sợ hãi và lòng tham
Nên tư duy theo luồng chảy của dòng tiền – đừng cố gắng đoán định một chiều theo kiểu thị trường sẽ lên hay xuống

Tại sao nhiều người hay bị mắc lại ở đỉnh?
Bởi vì họ không cân bằng được nỗi sợ hãi và lòng tham

Khi thị trường bắt đầu đi lên thì nỗi sợ hãi làm họ do dự (thị trường càng lên thì họ càng do dự, vì ai cũng biết giá ngày càng cao, rủi ro ngày càng lớn)

Tới khi thị trường vận hành thật nhanh, thật mạnh, lợi nhuận tăng chóng mặt thì lòng tham trỗi dậy, mọi nỗi sợ tan biến hết, nhảy vào và – đúng đỉnh

Khi tôi viết bài lần trước, đặt câu hỏi cho các bạn về dòng tiền thường trực, thực ra là đã gợi ý rất rõ cổ phiếu sẽ dẫn dắt thị trường đi lên, nếu ai tận dụng cơ hội được thì tốt, không thì cũng không sao, cơ hội còn nhiều.

Thị trường hiện nay đang đi vào giai đoạn nhạy cảm: đi lên để break out hay đi xuống để hoàn thành nốt đỉnh thứ 3 của hình mẫu FW?
Thực sự không ai trả lời được

Nhưng nếu tư duy theo luồng chảy của dòng tiền thì cơ hội vẫn xuất hiện
Dòng tiền thường trực vẫn luôn chảy theo quy luật (dù thị trường lên hay xuống thì nó vẫn chảy như vậy):
BCs ++> cổ phiếu tốt, thị giá trung bình ++> PS tốt ++> những cổ phiếu chưa tăng giá ++> tất cả đều tăng

Tình hình hiện nay là BCs đã tăng hết rồi (có cổ phiếu tăng rất nhiều, có cổ phiếu tăng nhiều, có cổ phiếu tăng – nói chung là đã tăng hết)
Nhiều cổ phiếu tốt, thị giá trung bình cũng đã tăng

Trong vòng 1 tuần gần đây PS đã tăng theo đợt tăng của thị trường, nhưng hiện nay rất nhiều cổ phiếu nhỏ đang rơi vào những khuôn mẫu giảm giá (vai – đầu – vai, hình thành FW giai đoạn đầu)

Bạn hãy giả định thị trường:

+ Nếu thị trường đi lên thì BCs sẽ lên tiếp nhưng rồi cơ hội vẫn sẽ xuất hiện tại PS, một khi PS phải chờ đợi lâu như vậy thì sẽ tăng rất mãnh liệt, thậm chí xét về % tăng còn cao hơn BCs (nhiều bạn giữ PS hồi tháng 3/2007 được hưởng cảm giác này rồi)
+ Nếu thị trường đi xuống thì dòng tiền sẽ chuyển từ BCs sang PS (nhưng chu kỳ tăng sẽ rất ngắn ngủi và tăng không cao)

Như vậy trong bất kỳ trường hợp nào thì dòng tiền vẫn sẽ chảy về PS, Cơ hội đang nằm ở PS, nhưng chỉ nên quan sát, chưa nên giải ngân
Lúc này chính là lúc rèn luyện cách chế ngự lòng tham (BCs đang tăng, tâm lý: giá mà nhảy đại vào một BCs thì kiếm nhiều tiền rồi)
Chế ngự nỗi sợ hãi: giải ngân vào PS cụ thể khi cơ hội giá rẻ xuất hiện
Lưu ý các bạn: để giải ngân vào PS trong các khuôn mẫu giảm giá đòi hỏi sự chế ngự nỗi sợ hãi rất cao

Phần 20 – Retest

Không cần phải cố thông minh hơn thị trường trong những giai đoạn tăng trưởng nóng

Khi thị trường bước vào giai đoạn tăng nóng thì không cần phải cố thông minh hơn thị trường. Không cần cơ cấu nhiều vì lần lượt thì cổ phiếu nào cũng sẽ tăng.

Retest

Sau một thời kỳ tăng nóng, sẽ xuất hiện retest
Thông thường đợt retest sẽ xuất hiện sau một chu kỳ tăng nóng kéo dài 2 – 3 tuần
tức là sau 10 – 15 phiên giao dịch

Chu kỳ tăng nóng càng mạnh bao nhiêu thì retest cũng sẽ tạo đáy sâu bấy nhiêu
Ngày thứ hai tuần tới nếu thị trường tiếp tục tăng mạnh thì sẽ là phiên thứ 14 của chu kỳ tăng nóng, khả năng retest xuất hiện vào ngày thứ ba là rất cao, đợt retest này nếu bắt đầu vào thứ ba thì sẽ kéo dài tới thứ năm và có thể phục hồi nhẹ vào thứ sáu.

Đây là cơ hội cho những bạn đang giải ngân, vì các bạn có thể giải ngân vào thứ ba và thứ tư tuần sau với mức giá của các cổ phiếu tương đương với giá của tuần này (các bạn nên bình tĩnh, chưa giải ngân vào thứ hai tuần tới, giải ngân chậm một chút sẽ tốt hơn)

Các bạn đang nắm cổ phiếu, nhất là các bạn mới mua vào thứ năm và thứ sáu vừa qua chớ nên hốt hoảng. Còn các bạn đã mua vào giai đoạn < 950, nếu lo sợ bán ra thì cũng không sao, chỉ có điều lợi nhuận sẽ ít đi, vậy thôi.

Các bạn pro trader, không cần nhắc thì các bạn cũng biết phải làm gì để tận dụng retest rồi.

76B. Nói thêm về retset

Nhiều bạn đọc bài viết của tôi nhưng dường như vẫn chưa hiểu bản chất của vấn đề
Bài viết về retest gồm có 3 ý chính

Thứ nhất về mặt lý thuyết và thực tế đã chứng minh: (điều này luôn đúng)

Sau một thời kỳ tăng nóng, sẽ xuất hiện retest
Chu kỳ tăng nóng càng mạnh bao nhiêu thì retest cũng sẽ tạo đáy sâu bấy nhiêu

Dựa vào kinh nghiệm của tôi: (Có thể sai lệch về thời điểm xảy ra – chuyện rất bình thường)

Ngày thứ hai tuần tới nếu thị trường tiếp tục tăng mạnh thì sẽ là phiên thứ 14 của chu kỳ tăng nóng, khả năng retest xuất hiện vào ngày thứ ba là rất cao, đợt retest này nếu bắt đầu vào thứ ba thì sẽ kéo dài tới thứ năm và có thể phục hồi nhẹ vào thứ sáu.

Lời khuyên:

+ Các bạn đang nắm cổ phiếu, nhất là các bạn mới mua vào thứ năm và thứ sáu vừa qua chớ nên hốt hoảng. (nếu xác định nắm chặt cổ phiếu thì retest xảy ra vào thứ ba hay thứ năm cũng đâu có quan trọng?)

+ Đây là cơ hội cho những bạn đang giải ngân, vì các bạn có thể giải ngân vào thứ ba và thứ tư tuần sau với mức giá của các cổ phiếu tương đương với giá của tuần này (thực tế thì VNIindex khi retest sẽ bị ảnh hưởng bởi 6 cổ phiếu dẫn dắt thị trường, còn mức giá tại PS thì vẫn mua vào thứ ba và thứ tư là tốt nhất – nhiều bạn đã tận dụng cơ hội để cơ cấu từ BCs sang PS trong 2 ngày thứ ba và thứ tư, những bạn đó thực sự có tố chất rất giỏi Yes vì đã hiểu bản chất của retest: những cổ phiếu làm cho thị trường tăng nóng thì sẽ bị ảnh hưởng nhiều nhất khi thị trường xảy ra retest)

Hết sức bình tĩnh, đó vẫn luôn là lời khuyên của tôi

Retest chắc chắn sẽ xảy ra – đó là mệnh đề thứ nhất
Thị trường vẫn trong uptrend – đó là mệnh đề thứ hai
Giải ngân khi retest xảy ra – đó là mệnh đề thứ ba

Nếu bạn tuân thủ nguyên tắc đó thì chỉ xảy ra retest bạn mới giải ngân (lúc đó thứ ba, thứ tư, hay thứ năm, thứ sáu đâu có quan trọng)
Pro trader không bao giờ bị bất ngờ

Còn việc giả định retest xảy ra vào thứ ba thì chỉ liên quan đến việc huy động tiền (dead line là thứ hai tiền phải sẵn sàng)
Không có nghĩa là thứ ba phải giải ngân hay phân phối cổ phiếu

Giống như bạn chuẩn bị đối phó với một cơn bão
Bạn dự kiến bão đến vào thứ ba, thì bạn phải chuẩn bị mọi công việc đối phó xong xuôi vào thứ hai
Nếu thứ ba bão chưa đến thì bạn chờ đợi tiếp hay bãi bỏ mọi việc chuẩn bị vì cho rằng bão không đến nữa Big Smile

Retest sẽ tạo đáy một cách mạnh mẽ và sâu.

Phần 21 – Indicators System

Hệ thống indicators

Lý do để xây dựng hệ thống indicators:

– Lý do quan trọng nhất là tôi hết sức buồn khi những người tham gia thị trường liên tục bị thiệt hại, bị điều khiển như những con rối trong tay bigboys và những nhà quản lý với trình độ quá tệ hại

Nguyên tắc của hệ thống indicators:

– Chính xác và tin cậy (chắc chắn là phải như vậy, vì không chính xác thì khỏi dự báo cho mất công)
– Đơn giản và dễ sử dụng (để ai có kiến thức tài chính ở mức trung bình cũng có thể dùng được)
– Linh hoạt với tương lai (thị trường VN còn rất mới và sẽ biến đổi rất nhiều, hệ thống dự báo phải tương thích được trong một thời gian đủ dài 3 – 5 năm, chứ vài tháng lại phải cập nhật một lần thì không ổn chút nào)

Nguyên lý dự báo:

B có thể xuất hiện nếu không có A, nhưng nếu đã có A thì chắc chắn phải có B

Tức là sự thay đổi B (tăng, giảm) của thị trường hoặc một mã cổ phiếu cụ thể có thể không cần hội tụ đủ các yếu tố cần thiết A (hình mẫu không hoàn hảo)
Nhưng một khi xuất hiện đầy đủ các yếu tố cần thiết A thì sự thay đổi B (tăng, giảm) là tất yếu

Ví dụ:
Một mã cổ phiếu thường trải qua chu kỳ: tăng trưởng – phân phối – suy giảm – tích lũy
và vòng quay đó cứ lặp đi lặp lại
có thể trong quá trình vận động không phải chu kỳ nào cũng đầy đủ 4 thời kỳ như trên
nhưng nếu một chu kỳ có đầy đủ 4 thời kỳ như trên thì chu kỳ tiếp theo chắc chắn sẽ bắt đầu bằng thời kỳ tăng trưởng
Gọi B là thời kỳ tăng trưởng
A là chu kỳ gồm đầy đủ 4 thời kỳ
Có thể thấy B có thể xuất hiện mà không cần phải có A (mà là một A" hay A"" nào đó)
Nhưng nếu đã có A chắc chắn phải có B

Dựa trên nguyên lý này tôi lựa chọn ra trong vô số những indicators của FA, TA, news
10 indicators mà khi chúng xuất hiện đồng thời sẽ dẫn đến sự tăng giảm phải là tất yếu

Yêu cầu đối với người sử dụng

– Nếu không hiểu hệ thống indicators này thì tuyệt đối không được sử dụng (nếu bạn không hiểu tức là khả năng của bạn dưới mức trung bình, đừng cố đầu tư tài chính, sẽ chỉ dẫn đến tổn thất mà thôi, nên mang tiền gửi tiết kiệm và quay lại công việc chính của bạn)
– Chỉ áp dụng khi đồng thời 10 indicators cùng xuất hiện
– Chính vì yêu cầu cùng xuất hiện nên xác suất sẽ nhỏ, thường là đối với 1 mã cổ phiếu cụ thể thì thời điểm xuất hiện đồng thời cả 10 indicators ~ 1 – 2 lần / 12 tháng
Chính vì thế yêu cầu người sử dụng phải kiên nhẫn, nếu bạn không kiên nhẫn thì tuyệt đối không được sử dụng

Khắc phục những hạn chế khách quan của hệ thống indicators:

– Hạn chế thứ 1: đó là thời gian chờ đợi sự xuất hiện đồng thời cả 10 indicators quá lâu, quá lâu sẽ sinh ra chán, chán sẽ sinh ra làm ẩu Big Smile
Chính vì thế cần quan sát đủ cả ~ 200 mã niêm yết tại cả 2 sàn GD

Khi đó xác suất sẽ giảm từ 1 – 2 lần / 12 tháng xuống 200 – 400 lần / 12 tháng hay 4 – 8 lần / tuần (nghe đến tỷ lệ này thì các bạn thích nhảy nhót sẽ tỉnh ngủ ngay Big Smile)

– Hạn chế thứ 2: tôi không nhớ rõ lắm câu tục ngữ của VN về chuyện này, nhưng hình như là: No dồn đói góp
Tức là có khi cả tháng không có cơ hội nào (sideway hoặc downtrend) nhưng có khi trong vòng 1 – 2 tuần xuất hiện hàng chục đến hàng trăm cơ hội (uptrend)
Vì vậy lời dặn vẫn là tuyệt đối không trade ẩu khi không có cơ hội, và phân bổ sức đúng khi có quá nhiều cơ hội

– Hạn chế thứ 3: Hạn chế thứ 3 sinh ra từ hạn chế thứ nhất
Tức là theo dõi cả 200 mã thì rất mệt, nên phải tìm cách giảm mệt Big Smile

+ Các bạn không nên theo dõi từng cổ phiếu cụ thể, sẽ rất mệt mỏi
Nên chia theo ngành, ví dụ có thể chia số công ty niêm yết tại cả 2 sàn GD theo 25 ngành nghề (đó là theo suy nghĩ của tôi, còn các bạn có thể tự chia thành 20 hoặc ít hơn, 30 hoặc nhiều hơn, tùy theo thói quen và trình độ của các bạn). Làm như vậy là bạn đã tiết kiệm được 90% công sức bỏ ra. Sau đây là ví dụ cách chia của tôi, các bạn có thể tham khảo

– Bao Bì (gồm các mã Bao bì nhựa Tân Tiến
Bao bì dầu thực vật
In và bao bì Mỹ Châu
Bao bì Bỉm Sơn
Công nghiệp thương mại Sông Đà
Bao bì xi măng Bút Sơn
Kỹ nghệ Đô Thành
Bao bì PP Bình Dương
– Bảo hiểm (gồm các mã v.v…
– Công nghệ thông tin & truyền thông (gồm các mã v.v…
– Du lịch, khách sạn, giải trí
– Đồ gia dụng, văn phòng phẩm
– Dịch vụ chuyên môn
– Dược phẩm, y tế
– Giấy, vật liệu in
– Hàng may mặc
– Hóa dầu, hóa chất
– v.v….

+ Đọc chart (chắc chắn là những indicators của TA không thể thiếu trong hệ thống indicators rồi Big Smile)
Những indicator nào của TA càng nhạy với diễn biến hàng ngày thì độ tin cậy cho dự báo dài hạn càng kém và ngược lại
Vì vậy trong hệ thống indicators của tôi những indicators có độ nhạy kém với diễn biến hàng ngày sẽ được ưu tiên lựa chọn
Bởi vì độ nhạy kém với diễn biến hàng ngày, nên việc ngày nào cũng chăm chăm nhìn vào những indicators đó là không cần thiết Big Smile

Ví dụ: đường MACD – ngày hôm nay cũng chẳng khác mấy ngày hôm qua và cũng sẽ chẳng khác mấy ngày mai
hoặc dải Bollinger Bands cũng vậy Big Smile
Chính vì không cần ngày nào cũng phải chăm chú nhìn những indicators của TA nên cũng không cần phải tự mình xài MS của riêng mình làm gì cho mệt. Thị trường VN còn nhỏ (~ 200 mã cổ phiếu) nếu về sau phát triển lên cả ngàn hay hàng ngàn mã mà các bạn xài MS riêng chỉ để ngắm mấy indicators như MACD hay Bollinger Bands thì rất buồn cười và cũng rất mệt nữa (tất nhiên

nếu bạn có tham vọng trở thành một trader hoặc investor có hạng thì vẫn nên tập luyện MS của riêng mình, chúc các bạn có tham vọng như vậy tiến tới được trình độ có khả năng live trade ở thị trường thế giới để có thể sử dụng các đòn bẩy tài chính ở nơi mà việc ăn thua hàng trăm ngàn đến hàng triệu $ / ngày là chuyện bình thường)

Vì vậy tôi khuyên các bạn nên tìm những web cung cấp miễn phí chart mà xài
Tôi đã test thử một loạt trang web của các công ty Chứng khoán tại VN, nói chung chart của họ hoàn toàn đáp ứng được việc quan sát những TA indicators được tôi lựa chọn

– Hạn chế thứ 4: đó là news

Tin tức thì có nhiều loại

– Có loại tác động trước vào giá (tin đồn, tin nội gián): tin đồn thì tôi lúc nào cũng khuyên các bạn không chạy theo rồi, tin nội gián thì không phải ai cũng có Big Smile
Cho nên tôi loại bỏ news tác động trước vào giá ra khỏi tập hợp indicators được xây dựng

– Có loại tác động tức thời vào giá:
Tôi cũng loại bỏ news tác động tức thời vào giá ra khỏi tập hợp indicators được xây dựng. Bởi vì:
+ Phần nhiều tin tác động tức thời vào giá là tin nội gián trở thành công khai. Ở các thị trường luật pháp nghiêm minh, hoàn chỉnh thì những tin này là cơ hội rất tốt (vì không có tình trạng thông tin nội gián bị lạm dụng tràn lan nên lúc đó từ nhà lãnh đạo cao cấp của công ty đó đến nhà đầu tư bình thường – cơ hội là ngang nhau). Nhưng ở VN thì rất dễ biến thành bull trap.
+ Thậm chí có tin tác động tức thời vào giá là tin giả mạo Super Angry. Thực sự đây là hành vi phạm pháp, vậy mà tôi chẳng thấy có ai bị truy cứu cả.
+ Cũng có một số rất nhỏ tin tác động tức thời vào giá được công bố một cách nghiêm túc. Nhưng về tính chất hệ thống indicators của tôi bao gồm toàn indicators hiệu ứng chậm, nếu chen vào news có tính chất tác động tức thời thì cũng giống như xe hơi 4 bánh thì 3 bánh chạy chậm, riêng có một bánh cứ đòi chạy nhanh, tôi nghĩ tai nạn sẽ xảy ra, không biết các bạn có nghĩ giống tôi không Big Smile

– Có loại tác động chậm vào giá: loại này thường mang tính chất vĩ mô (ví dụ CT03)
Tôi chọn loại này vào hệ thống indicators của tôi, có lẽ vì tôi già rồi nên thích vừa nhâm nhi Coffee vừa xử lý news

– Hạn chế thứ 5: tính thanh khoản

Hệ thống indicators này không phân biệt được BCs và PS
Sở dĩ tôi cố tình để như vậy vì thị trường VN còn phát triển và biến động mạnh. Một BCs dẫn dắt thị trường hôm nay có thể trở thành thứ yếu ở tương lai. Một BCs hùng mạnh có thể suy giảm thành những cổ phiếu bình thường. Một PS bình thường có thể thành ngôi sao tương lai.
Nên khi sử dụng, các bạn phải sử dụng nhận thức của mỗi cá nhân khi ra quyết định

– Hạn chế thứ 6: rủi ro mang tính nhất thời – tranh mua – tranh bán

Hệ thống indicators này được xây dựng trên nguyên tắc:
Muốn mua là mua được – muốn bán là bán được
Muốn mua bao nhiêu cũng được – muốn bán bao nhiêu cũng được

Nên sẽ có trường hợp rủi ro mang tính nhất thời xảy ra:
Muốn mua không mua được – muốn bán không bán được
Muốn mua nhiều không được – muốn bán nhiều cũng không được

Tất nhiên rủi ro này chỉ có tính chất tạm thời, vì thị trường VN sẽ lớn lên rất nhanh, mọi nhu cầu tranh mua – hay tranh bán đều được thỏa mãn
Tuy nhiên tại thời điểm này các bạn phải lưu ý rủi ro đó khi sử dụng

Nhưng với giá trị / lần giao dịch khoảng 20.000$ thì không vấn đề gì đâu (tôi đã nhờ một số bạn test bằng cách trade thật nhiều lần và đều ổn cả – các bạn đó cũng kiếm được bộn tiền mà tôi

chưa được mời ly cafe nào cả Big Smile). Nếu thận trọng hơn nữa, theo tính toán của tôi thì nếu các bạn giao dịch với giá trị < 5% giá trị giao dịch trung bình / phiên trong vòng 1 tháng của một mã cổ phiếu thì sẽ không gặp rủi ro này
Và nói chung nếu tranh mua khoảng 2 phiên liên tiếp mà không được thì nên bỏ đi
Cơ hội có rất nhiều

– Hạn chế thứ 7: tác động của chính hệ thống indicators này vào thị trường

Điều này phụ thuộc vào mức độ áp dụng phổ biến của hệ thống. Chính vì để khắc phục hạn chế này nên tôi xây dựng chủ yếu nhằm tìm uptrend chứ không phải dùng cho sideway hoặc downtrend. Vì như thế tác động của chính hệ thống indicators này vào thị trường hầu như không đáng kể, thời gian sử dụng ổn định của hệ thống sẽ lâu hơn.

– Hạn chế thứ 8: sự tự mãn và chủ quan của người sử dụng

Vì tính ứng dụng đơn giản của hệ thống cùng với tỷ lệ thành công rất cao, sẽ dẫn đến sự tự mãn và chủ quan của người sử dụng. Theo tôi được biết thì những người bạn được tôi nhờ test hộ đã có biểu hiện chủ quan (dồn > 50% tiền vào một mã cổ phiếu, thậm chí cao hơn nữa). Điều đó cực kỳ nguy hiểm nếu vào một thời điểm nào đó xảy ra cộng hưởng của hạn chế thứ 5 + 6 + 7

Nếu sau này các bạn có áp dụng thành công, thì mỗi lần muốn nâng giá trị giao dịch lên đều phải cân nhắc kỹ

Vấn đề cuối cùng:

Chắc nhiều bạn sẽ hỏi: cách áp dụng hệ thống indicators như vậy có phổ biến không?
Tôi xin trả lời: chưa phổ biến tại VN nhưng rất phổ biến trên thế giới
Các quỹ nhỏ tại nước ngoài thường áp dụng phương pháp này, lý do quan trọng nhất là vì chi phí cho chuyên gia phân tích quá đắt đỏ Big Smile
Giống như ở VN các bạn mướn mặt bằng mở shop, chưa biết lời lỗ ra sao thì ông chủ mặt bằng đã xơi gần hết lợi nhuận Big Smile
Ở nước ngoài thì chưa biết trade lời lỗ ra sao nhưng sở hụi đóng cho mấy "chiên da" phân tích đã è cổ rồi
Mà nhiều khi hiệu quả cũng không hơn bà bán xôi Big Smile
Lý do thứ hai là chi phí cho broker để live trade cũng tốn kém mà rất rủi ro

Chính vì thế các quỹ nhỏ thường mua indicators system theo kiểu package

(Đó là tôi nói vui vậy thôi, còn indicators system này là tôi tặng free các bạn).
Trong tuần sau tôi sẽ gửi các bạn địa chỉ email để liên hệ

Good luck & Good trade!
Giả sử các bạn đã mua vào khi VNI 9xx và đã lui quân khi VNI > 11xx theo lời khuyên của tôi.
Hoặc đó là những bạn đã nghiên cứu HASTC theo đề nghị của tôi trước đây và cũng đã lui quân trong tuần trước.
Đó chính là những người tôi muốn trao đổi.
Còn những bạn vẫn mua – bán, lướt sóng ì xèo thì tôi xin không có ý kiến

Đâu là nơi trader & investor tổn thất nhiều nhất?
Thật đáng ngạc nhiên theo kết quả thống kê thì tổng thiệt hại với những người nhảy vào đỉnh chỉ là 1/4 – một con số khá nhỏ. Còn lại 3/4 thiệt hại lại diễn ra trong quá trình cố dò tìm đáy của thị trường.

Nên ý nghĩa của mục 79. này là: đừng cố dò tìm đáy của thị trường
Trong một thị trường không có short sell thì kết quả trade bằng swing cũng chẳng hơn nắm giữ cash là bao nhiêu mà rủi ro lớn hơn nhiều.

Khi thị trường đã trải qua thời gian đủ để suy giảm và tích lũy hợp lý sẽ có những indicators với mức độ tin cậy rất cao sẽ phát tín hiệu để các bạn nhập cuộc.

Sau gần 7 năm nghiên cứu thị trường Việt Nam, tôi đã cố gắng rút ra được hệ thống indicators để giúp cho một người có kiến thức bình thường về Chứng khoán cũng có thể tự tránh được các bull trap và xác định được thời điểm bắt đầu uptrend thực sự. (Mọi dự đoán của tôi đều thực hiện bằng hệ thống indicators đó – Hy vọng các bạn thấy kết quả cũng không tồi? Big Smile)

Các bạn nên nghỉ ngơi một thời gian để tận hưởng thành quả lao động vừa qua. Chúc các bạn một kỳ nghỉ vui vẻ. Hẹn gặp lại các bạn tại mục 80. Hệ thống indicators xác định thời điểm uptrend.

Indicators System

Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng mã cổ phiếu được lựa chọn là một cổ phiếu có các chỉ số FA tốt (P/E, ROA, ROE, P/BV v.v?)
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng mã cổ phiếu được lựa chọn vừa trải qua 3 thời kỳ: Tăng trưởng?" Phân phối?" Suy giảm và đang ở trong thời kỳ Tích lũy
Sau một thời gian ngừng giao dịch đủ dài, thị trường luôn luôn có một sự thay đổi theo chiều hướng tích cực. Đặc thù của thị trường Việt Nam là có 04 kỳ nghỉ dài: Tết Dương lịch, Tết Âm lịch, Ngày Quốc tế Lao động, Ngày Quốc khánh.
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng chênh lệch tính bằng % giữa thị giá tại đỉnh tăng trưởng so với thị giá trung bình của thời kỳ tích lũy phải luôn lớn hơn lợi nhuận kỳ vọng của người sử dụng.
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng MACD luôn luôn có phân kỳ dương tối thiểu > 10 phiên giao dịch
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng độ rộng của Bollinger Bands đang được thu lại rất hẹp và ổn định > 10 phiên giao dịch
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng chỉ thực hiện hành động mua sau khi xuất hiện ngôi sao Doji.
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng trong vòng 10 phiên giao dịch gần nhất, mã cổ phiếu được chọn không hề chịu tác động của bất kỳ tin tức có tác động trước hoặc tức thời vào giá mang tính chất thuận lợi hoặc bất lợi
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng tính từ thời điểm quyết định mua đến thời điểm mua được, 08 điều kiện trên không hề thay đổi.
Người sử dụng IS phải chắc chắn rằng chỉ thực hiện hành động mua khi cả 09 điều kiện trên cùng xuất hiện.

Ghi chú: Indicators System trên hoạt động chính xác và ổn định trong điều kiện giá trị giao dịch tuân thủ IS nhỏ hơn 5% GTGD toàn thị trường (~ 50 tỷ trong thời điểm cuối 2007). Với quy mô như vậy, độ chính xác của IS là 100% (một trăm phần trăm)